ԱՊՕՆԷ ՖԻՅԱԹԼԱՐԸ

Մէճիտիյէ 20 ղրուշտան

ՍԹԱՄՊՕԼ ԻՉԻՆ

Պիր սէնէլիք . . . 200 ղշ.
Ալթը այլըգ . . . . 100 »
Իւչ այլըգ . . . . 55 »

ՎԻԼԱՅԷԹ ԻՉԻՆ,

Բօ թա իլէ իրսալ օլունաճագլար իչիւն

Պիր սէնէլիք . . . 230 ղշ.
Ալթը այլըգ . . . . 120 »
Իւչ այլըգ . . . . 60 »

Մէճիտիյէ 1 ղրուշ

ԹԷՐՃԷՄԱՆԸ ԷՖՔԵԱՐ

ՄԷՎԱՏՏԸ ՊՕԼԻԹԻՔԻՅԷ ԻԼՄԻՅԷ ՎԷ ՄԻԼԻՅԷ

ՎԷ ՍԱԻՐԷՅԻ ՃԱՄԻ ՒԷՎԱՄԻ ՂԱԶԷԹԱ ՏԸՐ

ԻԼԱՆԱԹ ՖԻՅԱԹԼԱՐԸ

Պէհէր սաթըրը իչիւն

1 վէ 2 վէ 3 ինճի սահիֆէ 5 ղշ.
4 ինճիւ սահիֆէյէ . . 2 »

ԻԽԹԱՐ. Պանգա, Շիրքէթ վէ ումումու սարրաֆլըյէ այիտ 2 վէ 3ի ընճու սահիֆէլէրէ 6 ղշ.
4 ինճիւ սահիֆէյէ . . 4 »

Զիյատէ միւտտէթ իչիւն իլանաթը այրը բազարըգ օլուր:

Մէվատտ նաֆիայա տայիր պէնտլէր մէճճանէն գապուլ օլունաճագ վէ տէրճ օլունմայան էվրագ իատէ օլունմայաճագ:

Մէճիտիյէ 1 ղրուշ

Իտարէխանէսի վէ մաթպաասը, Սթամպօլտա Պապը Ալի ճատտէսինտէ էսկի Պապը Զապթիյէ սօգաղը քէօշէսինտէ նումէրօ 8 տէ տիր: —Ղազէթանըն ումուրու իտարէ վէ թահրիրիյէսինէ այիտ քեաֆֆէյի մէվատտ հագգընտա, Միւտիրի ղազէթա Տիգրան Ճիվէլէկեանա միւրաճաաթ օլունաճաղը կիպի, քեաֆֆէյի մէքթէաթիպին տախի անըն նամընա կէօնտէրիլմէսի իգթիզա էտէր:

ԱՍԻԹԱՆԷ 25 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ

ՀԱԼԸ ՀԱԶԸՐ

Պապը Ալինին սօն նօթասը իլէ պու տէֆա իթթիֆագ իթտիֆակի ֆէվգ էլատէ պիր բօլիթիգա՝ պիգի մէյլու իթմէկէ քեաֆի օլտուղունտա՞ն մը, հէր նէտէն իսէ, պիր գաչ կիւնտէն պէրու թէլէկրաֆ հավատիսինտէն մահրում գալմագտայըզ:

Ումում բօլիթիգա ալէմինի մէշղուլ իթմէքտէ օլան Նիւմայիշը պահրի մասալէսի չիմտիլիք ույգուտա պուլունտուղունտան, պունտան հավատիս ինթիզարընտա տէյիլիզ:

Էն էվվէլ մէրագ օլունաճագ չէյ՝ պու նօթանըն Էվրօպա գապինէթօլարընա իտէճէկի թէէսիր մատտէսի տիր:

Էվրօպա՝ Պապը Ալիյէ իթտիֆակի թէքլիֆլէրին թէմամիյլա գապուլինի արզու իտուպ, մէսէլէնին անճագ օ սուրէթլէ գաթիյէն հալլ օլունապիլէճէկի, վէ սուլհ ու սաայիշին անճագ օ թարիգլէ մուհաֆազասը միւմկին օլաճաղը իթիգատընտա պուլունտուղունտան, չիւպհէ եօգ քի, պագը ճիհէթլէրի չարթլարըն վէ մէօհլէթլէր իլէ գապուլ վէ պագըլարընը գաթիյէն րէտտ իտէն պու նօթատան մէմնուն օլմայըպ, բէք միւթէէսսիր օլաճագլար տըր:

Անճագ պու նօթայա էսլէ տէրըմաթըրգլարըա վէ գուրու նիմայիշի պահրիլէ իլէ մունգարէ իտէճէկլէրինտէն, պունու գապուլ իթմէյիպ տէ, ճիհէտի հարէքէթ վէ ֆիլիյաթթա գարար վէրէճէկլէրինէ տէվլէթլէր հանկիլէրը օլաճաղը, վէ պիր թագըմը պէօյլէ պիր հարէքէթէ գարար վէրտիքլէրի հալտէ, օ պիրլէրինին պիր թարաֆ տուրուպ տուրմայաճաղլարը միւչքիւլիւլէճէք պիր չէյ տիր:

Իւլէր զիյատէսիյլէ քէսպը նէզաքէթ իթմէքտէ օլուպ, Պապը Ալինին վէրտիկի նօթանըն գապուլի իլէ մէսէլէնին պէր թարաֆ իտիլէպիլմէսի մէյհուլ օլտուղու կիպի, ումում Էվրօպանըն իթթիֆագը իլէ պունտան տէօրթ սէնէ էվվէլքի հալին եէնիտէն մէյտանա չըգմասը, վէ եախօտ Էվրօպա տէվլէթլէրի պէյնինտէ իխթիլաֆ վէ նիֆագ տիւշմէսի իլէ պիր մուհարէպէյի ումումիյէնին զուհուրի տախի իհթիմալին խարիճինտէ տէյիլ տիր:

Ինկիլթէրրանըն՝ էվվէլճէ Պապը Ալիյէ թէքլիֆ օլունան մէվատտը իճրա իթտիրմէք իչիւն ֆիիլիյաթա կիրիչէրէք խասմանէ պիր բօլիթիգա թուտմագ նիյէթինտէ պուլունտուղու, վէ հալթա բարլամէնթօյու տախի պու սէպէպէ մէգնի ճէմ իտէճէկի րիվայէթ օլունույօր:

Հէր նէ գատար Լօնտրա կապինէթօլարընըն պաղըրը Ինկիլթէրրանըն եալընըզ պիլէ գալսա, երինէ պու բօլիթիգասընը իճրա իտէճէկինի իտտիա իտէեօրլար իսէ տէ, պիր թարաֆտան տախի հէլլինէնէ գատար չօգ տէֆա եարա եալընըզ օլարագ տէվլէթը Օսմանիյէնի իլթիզամ վէ իսթիհսալ իթմիշ օլան պու տէվլէթին պէօյլէ եարա եալընըզ եօլլէ պիր հարէքէթէ կիրիշէպիլմէսի վէ սաիրէն բարլամէնթօնըն պունա մուվաֆագաթ իթմէսի բէք մէմուլ տէյիլ տիր:

Պիզէ գալըր իսէ պու մէսէլէ բրէնս Պիզմարգըն բէյնինէ մուհավվիլ տիր: չիւնքի Ֆրանսանըն եօլլէ ճիտտի թէշէպպուսաթա գարըշմայաճաղը անլաշըլըյօր կիպի, Աւսթրիա իլէ Իթալիանըն տախի Ալէմանիատան այրըլմաեաճաղլարը վէ Ռուսիանըն տախի պու իւչ միւթթէֆիգ տէվլէթտէն գօրգուպ Ինկիլթէրրայա կիւվէնէմէեէճէկի չիւպհէսիզ տիր:

Մ. Կլատսթօն իչլէրին պու հալէ կէլէճէյինի էվվէլտէն տուչիւնէրէք, Էվրօպա տէվլէթլէրի պէյնինտէ պիր իթթիֆագը թամամ հասըլ օլմատըգճա, Շարգ մէսէլէսինին հալլ օլունամայաճաղըն տէֆաթլա պէյան իթմիչ իտի:

Հալպու քի Մ. Կլատսթօնըն մէմուլ իթտիկի իթթիֆագըն հասըլ օլամայաճաղը չօգտան անլաշըլմըշ տըր:

Պինաէն ալէյհ Մ. Կլատսթօնըն Շարգ մէսէլէսինի թէսավվուր իթտիկի սուրէթտէ հալլ իտէմէյէճէկի չիւպհէսիզ տիր:

* *

Եալյէթթէ խաթըրլարտա տըր քի, պու սօն մուհարէպէտէն էվվէլ Պապը Ալի Էվրօպայը քէնտի ումուրը տախիլիյէսինէ միւտախալէյէ իթտիրմէմէկ իչիւն գարար վէրիպ, օնա կէօրէ պիր բօլիթիգա թութմուշ իտի:

Էվրօպա տէվլէթլէրի Շարգ մէսէլէլէրինի քէնտիլէրինէճէ պիր տիբլօմաթըգ սէրմայէսի իթթիխազ իտիւպ օնսուզ եարամայաճագլարընտան, վէ տէվլէթը Օսմանիյէնին իչլէրինէ միւտախալէ իթմէքտէն էլ չէքմէյէճէքլէրինտէն, Պապը Ալինին օ գարարընա գարշը պիր պիթարաֆլըգ բօլիթիգասը թութարագ տէվլէթը Օսմանիյէյի պիր չիւտտէթլի մուհարէպէտէ եալընըզ պըրագտըլար:

Պապը Ալի օ եալընըզլըգտան կէօրտիւյիւ զարարը զարզը հիչ օլմազ իսէ քէնտի ումուրը տախիլիյէսինէ միւտախալէէ օլունմագտան գուրթուլմագ իւմիտինտէ իքէն, Այիսթէֆանօս ահտնամէսի երինէ Էվրօպանըն միւտախալէսինի իճապ իտէր, վէ Պապը Ալի պունտան խօշնուտ իթմէք էտէլի իլէ պու միւտախալէյի գապուլ իթմի:

Հալ պու քի Այիսթէֆանօս ահտնամէսինին էհէրինէ ազտ օլունան Պէրլին ահտնամէսի Պապը Ալիյի պիր չօգ միւտախալէյէ ուղրատմըշ պուլունտուրաճագ պիր սուրէթտէ օլտու:

Այիսթէֆանօս մուահէտէսի տէվլէթէ պիր չօգ եէրլէրի ղայպ իթտիրիյօր իտի, լաքին ումուրը տախիլիյէսինէ պիր կէօնա միւտախալէ իթմէեօր իտի: Պէրլին մուահէտէսի իսէ Պապը Ալիյի պիր չօգ թէահհիւտաթ ալթընա պուլունտուրտը, քի օ թէահհիւտաթըն իճրասընը նէզարէթ իթմէք հագգընը տա Էվրօպայա վէրտի:

Պու կիւն Պէրլին մուահէտէսինին ահքեամընտան վէ թէֆէրրուաթընտան օլան հուսուսաթ մէսէլէլէրինէ Էվրօպայը գարըշտըրմամագ միւմկին օլամայաճաղը կիպի, պու մէսէլէլէրին հալլի իլէ, Պէրլին մուահէտէսինին թէմամը իլէ իճրասընտան սօնրա տախի, տէվլէթին՝ Էվրօպանըն միւտախալէսինտէն գուրթուլմասը միւմկին տէյիլ տիր, չիւնքի Բուլկարի գըթասընտաքի նիզամնամէլէրինին Էվրօպա տէվլէթլէրինտէն թային օլունմուչ պիր միւխթէլիթ գօմիսիօն թարաֆընտան թանզիմ վէ թէֆթիչի Պէրլին մուահէտէսի ահքեամընտան օլտուղու կիպի, Անատօլու ըսլահաթը տախի հէմ Պէրլին մուահէտէսի իլէ թէահհիւտ օլունմուշ, հէմ Գըպրըս մուգավէլէսի իլէ Ինկիլթէրրայա նէզարէթ հագգը վէրիլմիշ տիր:

Էյհասըլ Պէրլին մուահէտէսի տէվլէթը Օսմանիյէյի էպէտիյէն միւտախալէյի էճնէպիյէյէ թազիգի ալթընտա պուլունտուրմագա պաշլամըշ տըր:

Հալ պու քի, Էվրօպա տէվլէթլէրի օնտան վէսիլէ ալարագ, միւտախէլէնին խարիճինտէ տախի պազը միւտախալէլէրտէ պուլունմագ վէ միւտախալէ իչիւնտէ միւտախալէ իթմէկէ պաշլատըգլարընտան, Պապը Ալի պու միւտախալէլէրին էօնինի ալմագա գատիր օլամայաճագ տըր:

Իչթէ պու սօն նօթանըն պու մագսատը թանզիմ վէ իթմամ գըլընտըղը անլաշըլըեօր. չիւնքի հէր մէսէլէտէ պիրէր հասսա կէօսթէրիպ, օնըն եօլթէսինէ վարըլամաեաճաղընը անլատըեօր:

* *

Մէզքիւր նօթատա տախի սալտըրըմըզ չէյլէրտէն մաատա պիր տէ Պալգանլարըն Օսմանլը ասքէրի թարաֆընտան իշղալը թէքլիֆի վար իտի:

Վաղըա, պու մատտէ Պէրլին մուահէտէսինին ահքեամը գաթիեսինտէն օլմայըպ, Պապը Ալինին պունու թալէպ իթմէկէ հագգը ինքեար օլունամազ իսէ տէ, պունուն տա իճրասը Գարատաղ հուտուտունուն թէսվիյէսի մատտէսինին իճրասը գատար միւչքիւլ տիր:

Էյէր Էվրօպա՝ Գարատաղըն մէնաֆիինի իլթիզամ իթտիկի կիպի տէվլէթը Օսմանիյէնին մէնաֆիինի տախի իլթիզամ իտէրէք, պու մատտէնին իճրասը իչիւն այագ պասսա իտի՝ իճրասը միւհալ պիր չէյ օլմայաճագ տըր, լաքին Էվրօպատա էօյլէ պիր նիյէթ վէ էմէլ կէօրիւնմէտիկինտէն, տէվլէթը Օսմանիյէնին քէնտի քէնտինէ պունուն իճրասընա գայըրըմասը չիմտիքի հալին վէխամէթինի աղըրլաշտըրաճագ պիր չէյ տիր զաննը իտէրիզ:

ԿԻՒՆԼԻՒՔ ՀԱՎԱՏԻՍ

Մէսէնճէր՝ տիւնքի նիւսխասընտէ չու միւհիմ հավատիսի եազմըշ տըր:

«Մալիւմաթը մէվսուգէյէ օլան բէք չօգ տաիրէլէրտէ պու կիւն գաթի օլունտուղունա կէօրէ, Ինկիլիզ տօնանմասը Անտալար տէնիզինէ (Արչիբէլ) կիթմէկէ էմր ալմըշ տըր:»

Պապը Ալինին սօն նօթասը հագգընտա տիւնքի Թ—ր չու ֆըգրայը եազմըշ տըր:

«Պու էվրագըն Էվրօպատա նէ թէէսիր հուսուլէ կէթիրտիկինի պիլմէյօրըզ: Պիլտիկիմիզ չու տուր քի, Ինկիլթէրրանըն թավր ու հարաքէթի հագգընտա տիւնտէն պէրու մահիմ չայիալար տէվէրան իթմէքտէ իսէ տէ, չայիաթը մէզքիւրէ միւհթաճ թաստիգ տիր:»

ԹԻՒՐՏԻՍԹԱՆ

Մէզքիւր սէրլէվհա իլէ պու կիւնքի Թէրճէմանը Հաքիգաթ աթիտէքի ֆըգրա կէօրիւլմիւշ տիր:

«Աճէմտէն վանտան ալտըղըմըզ պիր մէքթուպը մախսուսատա Քիւրտիսթանըն ահվալինէ տաիր մալիւմաթը մուֆասսալէ վէրիլմէքտէ տիր:

«Անատօլու բալահաթընըն պէյնէտ տուէլ պիր մէսէլէի մախսուսէ սուրէթինի ալմըշ օլմասընտան Քիւրտլէր բէք պէօյլէ էհէմմիյէթլէ պազըլամըչ, քէնտի վիլայէթլէրինին մաազալահ ու Թաալա Շարգի Բուլկարի վիլայէթինէ պէնզէյէպիլմէսի իհթիմալի իւզէրինէ բէք պէօյլէ թէհէյյիւճ իտիպ իմիչլէր:

«Տէրսաատէթտէ պուլունան միւթէպէրանը Էքրատըն քէնտիլէրինէ կէօնտէրտիքլէրի մէքթուպլարտա իսթիգպալ լայըղը իլէ քէչֆ օլունամատըղընտան, մէմուրիյէթը հիւքիւմէթէ պիլ միւրաճաա ահվալը միւսթագպէլէնին նէյի ինթաճ իտէճէյինի սօրմագտա իսէլէր տէ, անլէր թարաֆընտան տախի պիր խապէրը վարէհ ալամամագտա իմիչլէր:

«Աշիրէթ միւթէհաարրիքէ պիր մահալտէն կէօչիւպ տիկէր մահալէ գօնտուգճա, ճիվար աշիրէթուէսասը հէման աշիրէթը մէզքիւրէ ըսթիննինէ էմրաֆընա թօպլանարագ Քիւրտիսթանա տախի նէ մալիւմաթ կէթիրտիկլէրինի սօրմագտա, վէ պիլթաբ անլէրտէն տախի պիր կէօնա խայըզ ալամայընճա, էվվէլքի մէրագլարընտա գալմագտա իմիչլէր:

«Շիմտիլիք Քիւրտիսթանտա պիր ճէմիյէթը իթթիհատիյէ թէչէքքիւլ իթմիչ իմիչ: չու գատար քի, Քիւրտ բուէսասը քէնտի հալլէրինի վէ ըսլահաթը մաթլուպէ իւզէրինէ միւթալաալարընը իճապընա կէօրէ Պապը Ալիյէ վէ եախօտ Էվրօպայա արզ իթմէք իչիւն թէամթիր էֆքեարըն լիւզումունը հիսս իթլէտիքլէրինտէն, եագըն վագըթտա պիր ճէմիյէթը իթթիհատիյէնին թէչէքքիւլի իւմիտ օլունույօր իսէ տէ, պու ճէմիյէթ Արնավուտլուգ ճէմիյէթի իթթիհատիյէսի միսիլլիւ պիր ճէմիյէթը միւսալլահա օլմայըպ, եալընըզ րուէսա վէ միւթէպէրանըն թէաթիի էֆքեարը իչիւն պիր ճէմիյէթ թէ միւշավիրէտէն իպարէթ օլմագ իւզրէ թէշէքքիւլ իտէճէք իմիչ. զիրա Քիւրտլէր տախիլի վէ խարիճի պիր կէօնա տիւշմէնի հիւճիւմինտէն էնտիշէնագ օլմայըպ, քէնտի մէսէլէլէրինին միւզաքէրէսի տուէլիյէճէ խիթամպէզիր օլաճաղընը կիւզէլճէ թաերին իթմէքտէ իմիչլէր:»

ՏԱԽԻԼԻՅԷ

Էրզինկեան մուխապիրիմիզին իչարաթընա կէօրէ, իսլահաթ իճրասընա թէչէպպիւս օլունմագ իչիւն Էրզինկեան հիւքիւմէթը մահալլիյէսինէ թալիմաթ վիրուտ իթմիչ օլմաղլա, իքի իսլամ վէ իքի Էրմէնի ազատան (?) … իլէ գօմիսիօն թէչքիլ օլունմուչ, վէ իչ պու գօմիսիօն՝ էլան նէրէլէրէ միւտիրլէր նասպ ու թային իթմէք միւնասիպ օլաճաղընը միւզաքէրէ իտուպ գալըմէ ալմագտա պուլունմուշ տըր. զիրա թալիմաթը մէզքիւրէ ահքեամընա թէվֆիգան, 2000տէն 5000 նուֆուսա խարէ իթմէք իչիւն պիր միւտիր թայինի միւնասիպ կէօրիւլմիւչ օլմաղլա, Էրզինկեան օվասընա չիմտիլիք 12—13 միւտիր իգթիզա իտէճէք, վէ զաննը օլունտուղըմա կէօրէ, պունլարըն 3 իւ 4 իւ Էրմէնի օլաճագ, վէ 4—5 տէ Էրմէնի մուավին պուլունտուրըլաճագտըր: Պու միւտիրլէր ֆախրի օլուպ, մուվազզաֆ օլմայաճագլար իմիչ: Քէզալիք Գուզուչան, Քէմախ, վէ Խօզաթտա թահրիրի նուֆուս վէ թէչքիլի նէվահի իչիւն հիւքիւմէթ թարաֆընտան մէմուրլար իրսալ օլունմուչ տըր:

Էրզրում վալիսի Գուզուչանա միւվասէլէթ իտուպ, անտարիպ Էրզինկեանա վիրուտ իտէճէքմիչ: Տէօրտիւնճիւ օրտու միւչիրի տախի վանտան հարէքէթ իտուպ, Էրզինկեանա կէլմէք իւզրէ իմիչ: Պու տէֆա թային օլունան Էրզինկեան մութասարրըֆը Հաչիմ էֆ. Խարբութա միւվասէլէթ իթտիկինտէն, անտարիպ Էրզինկեանա միւվասէլէթ իտէճէք տիր:

—Ադանա Հավա Թէլէկրաֆ գումբանեասընըն Տէրսաատէթ վէքիլի Մ. Շաթօ՝ մէզքիւր գումբանեանըն ումում տիրէքթօրու թարաֆընտան Ֆրանսայա ճէլպ օլունտուղունտան, երինէ միւմաիլէյհին մուավինի Մ. Ֆէլիսիէն տը Բիտտէր թաերին օլունմուչ տըր:

—Հալէպտէն Զօր սանճաղընա պէհէր հաֆթա չըգարըլան բօսթանըն կիւզէրկեահընտա վագը Պապ գասապասընտա պիր բօսթա չիւպէսի քիւչատ օլունմուչ տըր:

—Իզմիր Օսմանլը կէօմրիւքիւ սանտըգ էմինի սապըգ Օսման էֆէնտինին մուհասէպէսինին հիտամընտան, 43,239 ղրուշ 15 բարա զիմմէթի թէպէյյիւն իթմիչ վէ մէպլաղը մէզքիւր էֆէնտինին մալլարընտան թահսիլ օլունմուչ տըր:

—Թէպտիլի ապ ու հավա իչիւն պիր վագըթտան պէրու Պէյրութ տա իգամէթ իթմէքտէ օլան Արսլանեան Օհաննէս բաշա հազրէթլէրի պու տէֆա Սթամպօլա վիրուտ իլէ, բաֆուրտան ատէմ թէմաս աթթըգտան սօնրա Պէյրութա տէօնմէք օլմագ իչիւն էլէվ պաշլայըպ, ֆագաթ ազ վագըթ տէվամ իտէճէկի(?) սէպէպիյլէ… բէֆաքաթ պու Պիչանս նամ օթէլէ էնմիչ տիր:

—Այաֆրանկա հավա 16 տա քեազըրթասանէտէ իճրասը մուգարրէր օլան ալ եարըշլարը թէէխիր օլունմուշ տըր:

—Էկին մուխապիրիմիզտէն եազըլտըղընա կէօրէ, մահր հալին 4իւնճիւ կիւնիւ չէհրը մէզքիւրէ մըգտարը քեաֆի պուղտայ վիրուտ իթմիչ տիր: Զէյթին եաղընըն լիտրասը 90 ղրուշա գատար ֆըրլամըշ օլտուղու կիպի, Էվրօպա մաթարընտան մաատա էմթաա պիր գարար իւզրէ օլմայըպ, պու կիւն ալընան պիր մալ, ֆէրտասը կիւնիւ պիր գաչ գաթ նիսպէթինտէ միւպայաա օլունմագտա տըր: Քէզալիք մէքթուպը մէզքիւրուն պէյանընա նազարէն, չէհրը մէզքիւրտէ չիւչէք խասթալըղը զուհուր իտուպ, եէքյիւնէ վէֆիյաթ միւգտարը տըր, վէ անճագ տիպլօմալը հէքիմ բէք գըթ օլուպ, «ըհհէթը ումումիյէ պիր թագըմ չարլաթանլարըն էլինտէ գալմըչ տըր:

—Իզմիրտէն եազըլտըղընա կէօրէ, չէհրը մէզքիւրըն Նըգմէնտաղ օմաթրըղընտան, կէրէք թէբտիլ չէհրի կաղ իլէ թէնվիր իթմէք, վէ կէրէք գըլլաթտան տէմիր եօլունըն իքի սթասիօնընա գատար իքի պէօյիւք ճատտէ ... քէրէսի իչիւն, կէչէն կիւն Միթհատ բաշա հազրէթլէրինին թահթը րիյասէթինտէ վէ իքինճի պէլէտիյէ տայիրէլէրի սուրէթը ֆէվգալատէտէ իճթիմա իթմիչլէր տիր:

—Պէլտիւթ սապագըարը էրքէն նէչը օլունան Վ—ր վէ Ճ—ր Հ—ր կազէթալարը պու կիւն կազէթամըզըն թապը էտնասընա եանի սաալ ալթը եէտիւյէ գատար չըգամամըչլար տըր:

ԱԶԳԱՅԻՆ

Միլլէթիմիզ Անթիհասունիսթլէրի թարաֆընտան կիլիկիա կաթողիկոսու նասպ օլունմուշ օլան Պալթըյարեան Յակոբ Սէրբիսգոպոս էֆէնտի՝ հայիգ օլտուղու սըֆաթը մէզքիւրէյի թէրք իտէրէք, պու տէֆա Գէրէրձ կաթողիկոս վէ Բաթրիգ Հասուն էֆէնտի հազրէթլէրինին բաթրիգլիք վէ կաթողիկոսլուղընա արզը թէխալէթ էյլէմիչ տիր:

Պալթըյարեան Սէրբիսգոպոս էֆ. իխթիյարըլըղընտան նաչի Պէյ օղլունտա կաթողիկոսարանա ազիմէթ իտէմէտիկինտէն, կէչէն սալը կիւնիւ պիզզաթ Հասուն էֆէնտի հազրէթլէրի՝ Անտալեան Գէրապայթառ իլէ պէրապէր սէրբիսգոպոսը մումաիլէյհին Զէնկէլ քէօյինտէ քեաին խանէսինէ կիթէրէք, տէխալէթը մէզքիւրէնին մուամէլէի բէսմիյէսի բուհանիյէսի խուսուսընտա իճրաի լյաճաղը իլէ, երինէ պէրվէճհը սապըգ մումաիլէյհի Տէրպէթքիր թէժմ սէրբիսգոպոսլուղընտա իպգա իլէմիչ տիր:

Քէզալիք Պալթըյարեան սէրբիսգոպոսըն պիրատէրի Աթանաս վարտապէտ տախի Հասուն էֆէնտի հազրէթլէրինէ արզը թէխալէթ իլէմիչ տիր:

—=—

Մէվսիմը չիթա չիտտէթլէ հիւքիւմիւնիւ իճրա իթմէճէք պաչլամագտան էվվէլ Էրմէնիսթան գահթըզէտէկեանընա պիր խանէի աճիզէ էնէթչիտիրմէք վէ եախօտ հազըրտա պուլունտըրմագ, վէ թէսպիրի ախիր վասըթասըյլա թօբլանաճագ խանէ վէ լաղընտան մուախարէն թէսլիմէ իմէք իւզրէ,

միլլէթիմիզ պէնտախարէն մէքթէպլէրինտէ պուլունան մէքթէպլէր ... իտտէ պուլունաճագ իկէլ մէգտարը կէլէմիշ ...

Միւթէվէֆֆա Մանուկեան Սարգիս էֆէնտի՝ էվսաֆը համիտէսի միւգթէզասընճա, կէրէք միլլէթէ վէ կէրէք ֆուգարա վէ միւհթաճինէ խանէ վէ մուավէնէթտէն հիչ պիր վագըթ նիւքիւլ իթմէմիչ վէ էֆալը ինսանիյէթքեարանէ վէ միլլէթբէրվէրանէ իճրասընտան պիր ան կէրի տուրմամըչ օլտուղունտան, վէֆաթը ու ղայպուպէթի ումումըն պատիսի թէէսսիւֆի աղիմ օլմուչ տըր:

Անճագ իչպու էսէֆը ումումիյէ թէսէլլի օլունաճագ պիր չէյ վար իսէ, օ տա միւթէվէֆֆանըն մումաիլէյհին քէնտուսինէ խայըր իւլ խալէֆ էվլատլար թէրք իթմէսի, վէ պունլարըն՝ սահիհէն բէտէրիլէրինէ իթթիպաէն, միլլէթէ խայրիտէն խայրի միւֆիտ ազալար օլմալարը վէ ֆագիրլէ ու համիյէթ թարիգի բէտէրանէսինտէ պուլունմալարը տըր:

Ալա չիւպհէ իթմէյիզ քի, մումաիլէյհին մախտում էֆէնտիլէր՝ իչպու թարիգտէ տէվամ իտէճէք, վէ քէնտիլէրի տէ բէտէրլէրինին վէֆաթը հագգընտա ումումըն չու թէսէլլիսի իլէ թէսէլլի պուլաճագլար տըր:

Միւլէթիմիզ Թիւճճարան մէպթէպլէրտէն վէ էրպապը ֆազըլէթինտէն Գայսէրիյէլի Մանուկեան Սարգիս էֆէնտի 72 եաչընտա օլտուղու հալտէ, ճիւզի պիր ռահաթսըզլըղըն քէսպը թէզայիւտ(?) … էվվէլքի կիւն իրթիհալը տարիբագա իթմիչ, վէ ճէնազէ ալայը տիւն Գատը քէօյինտէ սուրէթը միւթանթանէտէ իճրա օլունմուչ տըր:

Ալայը մէզքիւրտէ Բաթրիգ Ալաճեան Ներսես Սրբազան հազրէթլէրի վէ տէօրտ եպիսկոպոս վէ բէչ վարտապէտ վէ բէօյիւք վէ քիւչիւք հազըր պուլունմուչ, վէ պու ալայ միւթէվէֆֆանըն խանէսինտէն պիլհարէքէթ քիլիսէյէ կէլինճէ, օրատա Ներսես Սրբազան հազրէթլէրի պիր Դամբանական օգումուչ, վէ պատէհու ճէնազէ գալըյէ մէզքիւր գապրիստանընա նագլ իլէ տէֆն օլունմուչ տըր:

Միւլէթիմիզ Կեսարիա վալիսի վէ ... Միւթէվէֆֆա Մանուկեան էֆէնտի ...

Իզմիրտէն Թարաֆըմըզա եազըլտըղընա կէօրէ, միւլէթիմիզ Իզմիրի խըրսըզլարը միւթէվաթիր ... չէք իտէ Սաարզոյու իչիւն եէնի եէնի պիր մէքթէպ ինչա իչ պագ ազ ... Լիւ Օրագ միւթէվէֆֆանըն ... Ինկիլթէրրա(?) ... էյլէտըղըն օ մայաճագ չէյ տիր:

Իզմիրտէն թարաֆըմըզա եազըլտըղընա կէօրէ, միլլէթիմիզ իթթիհատ պուլունմալարը ...

ԲԱԶԱՐԼԸԳ ԽՕԳ

Մահմուտ-բաշա պաչընտա Պէօրէկճի տիւքքեանը իթթիսալինտէ 200 նումէրօլու մաղազատա Բարիզին սօն մօտալարընտան օլարագ հէր ճինս հազըր էսպապլար սաթըլըր

Եիւզտէ 40 ԷՔՍԻՅՕՆԷ: 3—2

ՊԱՊԸ ԱԼԻՆԻՆ
ՍՕՆ ՆՕԹԱՍԸ

Պապը Ալի Թարաֆընտան միւէլը մուազզամա սիւֆէրասընա թէպլիղ օլունան սօն մուֆասսալ նօթանըն մէալի միւհթէվիյաթընը Թէլէկրաֆ Հաճէնտանը էվվէլքի կիւնքի նիւսխէմիզէ նագլ իթմիշ իտիք։

Ցինքի Մեսսինը կազէթասը՝ Թահրիրաթը մէզքիւրէնին գալըթա բիլացասընտա պուլունուզու րաղպէթտէն պաշ իթտիյի ուրատա պէր վէճհի աթի եազըյոր տըր։

«Գալաթա՝ տիւնքի (էվվէլքի) կիւն Օսմանլը նօթասընըն միւհթէվիյաթը հագգընտա էվվէլպէ էվվէլ միւսաիտ պիր րաղպէթտէ պուլունմուշ տըր. Եսհամը Օսմանիյէ Թէրագգի իթմիշ օլտուղու կիպի, աճվալէ տէ պիր նազարը էմնիյէթլէ պագըլմագա աչըգտան աչըղա պիր մէյլ կէօրիւլմիւշ տիր։ Մուախխարէն կիւնտիւզ իչ աքսինէ տէօնիւպ, աքշամա տօղրու տա ֆիքիրլէր տահա զիյատէ պօզուլմուշ տըր։ Ֆօնտօլար պիր աղ էվվէլքի հալլէրինտէն տիւշմիւշլէր տիր։ Իշպու թէպէտտիւլի էֆքեարըն սէպէպի՝ պազը խուսուսի թէլէկրաֆլարա աթֆ օլունուպ, զիրա պու թէլէկրաֆլարըն պէեանընա կէօրէ, մէզքիւր նօթա ինկիլթէրրատա սուի թէլաքքիի մուճիպ օլմուշ, վէ ինթիմալ քի գարրըշըգլըգլար հուսուլէ կէթիրէճէք սուրէթտէ պուլունմուշ տըր։ Պիր թէլէկրաֆ՝ ինկիլիզ տօնանմասընըն Պէշիքթա լիմանընա միւթէվէճճիհէն հարէքէթ իթմէկէ էմր ալմըշ օլտուղունը խապէր վէրմէքտէ օլտուղու կիպի, տիկէր պիր թէլէկրաֆ տախի՝ տօնանմաի մէզքիւրըն տահա ուզագա Տարգա տօղրու կիտէճէկինի իշար էյլէմէքտէ իտի. Պու րիվայէթլէրին միւպալաղալը օլտուղլարը տէրքեար տըր. Մէզքիւր Նօթանըն խիւլասասը ալըր սաադէհլըյըն անճաք [illegible] մուշ տըր, վէ իմքեանը եօգ տըր քի, անըն իւզէրինէ ինկիլիզ վիւքէլասը Թարաֆընտան վէրիլէն գարարլար վագթըլէ պիլինսին, վէ տիւնքի (էվվէլքի) կիւն կիւնտիւզ պաթէլէկրաֆ պուրայա խապէր վէրիլսին։ Պու Նօթանըն Լօնտրատա պիր օլթիւսաֆի մուճիպ օլաճաղը բէգ ալա քէշֆ օլունապիլիր, լաքին Մ. Կլատըսթօնը Եվրոպա իլէ միւթթէֆիգէն իճրաի մուամէլէ իտէճէկինի պէյան իթմիշ օլտուղունտան, նազիք պինանըն (եանի Եվրոպա իթթիֆագընըն) չու սօն միւսատէմէտէ պօզուլմագ պօզուլմազղընը պիլմէք իչին, պիր գաչ կիւն իճրաի միւզաքէրէ իթմէք լազըմ կէլէճէք տիր.»

ԻՐԼԱՆՏԱ

Կէչէն կիւն վիւրուտ իտէն պիր թէլէկրաֆ՝ Իրլանտատա ասհապը էմլաքտան լօրտ Մօնմօրէսին պազը միւսթէճիրլէր Թարաֆընտան գաթլ օլունտըղընը խապէր վէրմէքտէ իտի.

Լօնտրանըն Տէյլի կազէթասը ճինայէթը մէզքիւրէ հագգընտա թաֆսիլաթ եազմըշ օլտուղընտան պէր վէճհի զիյր նագլ օլունուր.

«Լօրտ Մօնմօրէս ճումա էրթէսի աքշամը Կալվէյ էյալէթինտէ գաթլ օլունմուշ տըր։ Լօրտը միւշարիւնիլէյհ՝ պունտան աքտէմ տիկէր սուի գասըտա տա հէտէֆ օլմուշ օլտուղընտան, էվվէլ մէզքիւրտէ Կլօնպուր չէհրի մահքէմէսինտէ պիր մուհաքեմէտէ հազըր պուլունմուշ վէ աքշամ սաաթ սէքիզտէ չէհրը մէզքիւրտէն հարէքէթ իթմիշ իտի։ Սաաթ տօգուզտա լօրտ Մօնմօրէսին նաչէսի իգամէթկեահընտան եարըմ սաաթ մէսաֆէտէ քեաին Բիւթին նամ մահալտէ պուլունմուշ տըր. Վիւճուտը մաայինէ վէ թէֆթիշ օլունտուգտա ալթը եէրտէն գուրշուն եէմիշ օլտուղու, վէ ֆագաթ պու գուրշունլարըն պիրի պիլէ մուամիլէյկի խատամ քիֆայէթ իտէճէկի [illegible] տըր։

«Մագթուլ լօրտ՝ հիւճում մուգու պուլտուղու էտրաֆէ պագըպ իւզէրինտէ պուլունմուշ տըր։ Չէտէսի գան իչինտէ միւլէմմա օլտուղու կիպի, Նաչէնին Թաեանընտա տա պիր ֆէնէր իլէ պիր չիշէ ուիսքի նամ իչկի պուլունմագտա իտի։ Գուրշունլարըն պիրի պաշընա, իչիւ պօյնունա վէ իքիսի տէ վիճուտընըն սաիր գըսըմլարընա իսապէթ իթմիշ տիր։»

Պու ճինայէթ ումում ինկիլթէրրատա թէլաշ վէ հէյէճանը աջիմի մուճիպ օլտուղընտան, Ցէյլի Նիւզ կազէթասը պու հավատիսի եազըլըգտան սօնըրա տիյօր քի, հէր նէ տիւրլիւ հիւքիւմէթ օլուր իսէ օլսուն, պունուն պիրինճի վազիֆէսի միւքէլլէֆիյէսի՝ մէմլէքէթի հալը ինթիզամ ու ինզիպաթտէ պուլունտուրմագտան իպարէթ տիր։

Սիւնտըրը կազէթասը տախի սիւվալ իտիյօր քի, էրպապը ֆէսատըն հաթըրըընը քէնտիլէրինէ պիլտիրմէք իչին հիւքիւմէթ տահա պունտան եօգ նէ՞ վագթա պէքլէյօր. Ջանն օլունտուղունա կէօրէ, ինկիլիզ հիւքիւմէթի պու տէհշէթլի ճինայէթին իւզէրինէ, Իրլանտատա չիֆթլիք միւսթէճիրլէրի Թարաֆընտան վուգուա կէլէն ճէրաիմին տէֆ ու թէտքինի իչին Թէտապիրը չետիտէ իթթիխազ իտէճէք տիր։

Այընան սօն խապէրլէրէ կէօրէ, ինկիլթէրրա գաբինէսի՝ ճինայէթը մէզքիւրէտէ զիմմէտար օլանը չիւպհէ օլունան պիր չախսը թէվգիֆ իթմիշ տիր.

ՄԻՔՍԵԱԹԻՊ

Պու կիւն բօլիթիգա հավատիսլէրիմիզ ազ օլուպ, պունուն սէպէպի՝ [illegible] թը սիյասիյէնին էքսէրիսի նիւմայիշի պահրիյէ այիտ օլմասը, վէ նիւմայիշի մէզքիւրըն տա մալիւմ օլտուղը վէճհիլէ Թէէխիւրէ պրագըլտըղընտան, հավատիսաթը մէզքիւրէնին էհէմմիյէթի գալմամասը տըր. Խիմի՝ Եվրօպա բօլիթասընըն միւբրուտընա ինթիզարէն, պու կիւնքի նիւսխէմիզէ պազը էհէմմիյէթլի մէքեալիմին տէրճի միւնասիպ կէօրիւլմիւշ տիր.

ՊՐՈՒՍԱ

Ցէրճի զըմնընտա չէհրը մէզքիւրտէն ալթըքէքի մէքթուպ մաթպաամըզա իրսալ օլունմուշ տուր.

1880 նիսան 18 Պրուսա

. . . Միւհէլլիֆ,

Պրուսատա պու կիւնլէրտէ վուգու պուլան պազը հալլէրի միւպէյյին իչպու մէքթուպումուն կազէթաի միւթէպէրէնիզէ տէրճինի րիճա իտէրիմ.

Պու չէհիր տէնիզտէն իւչ տէօրթ սաաթ մէսաֆէտէ իչէրտէ պուլունմագ իլէ, վագըա տէնիզ սահիլինտէ պուլունան չէհիրլէր միսիլլու իչլէք սալլամագ իսէ տէ, անճագ քէնտի մէվգիինին Թապիի կիւզէլլիյի սայէսինտէ, վէ պա խուսուս թա էվվէլինտէն պիւ Թանիա եէսալէթինին մէհհուր պիր չէհրի վէ տէվլէթը Օսմանիյէնին իլք բայիթախթը օլմասը ճիհէթլէ տայիմա չէօհրէթլի Թանըլմըշ տըր.

Պու չէհրէտէ չօգ վուգուաթ օլմուշ տըր. Նիճէ չէտիտ հարէքէթը արզլար, նիճէ պէօյիւք մուհարէպէլէր վուգուա կէլմիշ տիր. Պու չէհրի Պրուսիաս եափմըշ, Աննիպալ կէօրմիւշ վէ Թիմուրլէնկ կէզմիշ տիր. Պուրատա Թէմաշա իտիլէճէք չօգ մահալլէր վէ եատիկեարլար պուլունուր. Պու մէմլէքէթտէ սէլաթին վէ մէմուրինը մուազզամա օթուրմուշ, պազը չէնլէնմիշ պազը խարապ օլմուշ, պազը տօլմուշ պազը պօշալմըշ. Նիհաեէթ ալէմ էօնիւնտէ պու կիւն Թէքրար քէնտի չէօհրէթլիյէ գալմըշ տըր. Էհալիի հազըրէսի պուլունան Խըրիսթիյան վէ իսլամ ճիւմլէսի սայիմա քէնտի իչլէրի իլէ մէշղուլ պիրպիրլէրի իլէ խօշ կէչինիպ, սօնմա վագթանալըղտ վէ գօմշուլուգ մուհապպէթինի պագը սագլամագտա տըրլար. Պազը ակֆալար հագգ ու ատալէթ Թանըրմաեան քեսան եախօտ մէմուրիյն ճիւզիինէտէն բահաթսըզ օլմուշլար իսէ տէ, պու ճիւմլէ իլէ իթթիֆագ վէ մուհապպէթ [illegible] տէն ասլա պըրագմամըշ, վէ էհլիւյէրինէ օլան էմնիյէթլէրինէ հիչ պիր կէօնա խալէլ կէթիրմէմիշլէր տիր.

Չու սօն սէնէլէրտէ պու Թարաֆլարտա տախի կէօնտերիլէն Չէրքէզ վէ մուհաճիրլին զըռլարտա վէ եօլլարտա կէրէք ֆուգարայա, կէրէք թիւճճարա իթտիքլէրի սարգընթըլըգլարտան մաատա, նէֆսը չէհիրտէ տախի եօթէտէն պէրու մուհապպէթլէ իւզէրտան իտէն միւխթէլիֆ միլլէթլէրին բահաթընը պօզմագա պաշլամըշլար տըր.

Վալիի վիլայէթ Աչմէտ Վէֆիգ բաշա հազրէթլէրի՝ պէօյլէ պիր պէօյիւք չէհրին բէք չօգ խալի վէ վասի մահալլէրի օլտուղու հալտէ, Եըրմէնի քիլիսէսինտէն 8-10 գատու եօզարըտա, էթրաֆը միւսթագիլ Խըրիսթիյան հանէլէրի պուլունան պիր իտէն իսլամ մէզարլըղը օլուղ հէնուզ իչինտէ բէք չօգ մէյտանտա օլան պիր իքի մ մըգտարը մահալլի պու մուհաճիրլէրէ խանէ եաբտըրըլըն կէօստէրմիշ տիր. Պու մահալ իսէ գապրիսթան օլմաղ իլէ, օրայա խանէ եապըլմասը տինըն իսլամիյէթին մուղայիր օլտուղը կիպի, քիլիսէ ճիվարընտա վէ քէզա հէր Թարաֆտան Խըրիսթիյան մահալլէսի օլան պու մէրատ խուսուսը ալըն՝ մըշ վէ Թանըլմամըշ մուհաճիրլէրին իսքեանը՝ էհալինին վէ գօմշունըն հուգուգընա մուղայիր օլտուղու կիպի [illegible] տիր.

Մահալլի Միւֆթիսի վէ Հաքիմի էֆէնտիլէր «տինիմիզ պու չէյի գապուլ իտէմէզ տէյի» բօրոր իթմէքտէ վէ ճիվար գօմշուլար «պիզ մահալլէմիզէ մուհաճիր գապուլ իթմէյիզ» տէյի խատաա իթմէտէ, Վէլէտիյէ վէ խարիճ մէճլիսլէրի մէզարլըղը մահալլինտէ խանէ եարպըլմասընա գըթ'ան բէյինէ գարար վէրմիշլէրտէ վէ չէհրին սայիր սէմթլէրինտէ մուհաճիրլէրէ միւնասիպ վէ հիչ պիր միւլէթէ մազարրաթը տօգունմայաճագ բէք չօգ մահալլէր պուլունտուղու հալտէ, վալի բաշա հազրէթլէրի ումումուն չու իթիրազընը ասլա նազարը տիգգաթէ վէ էհէմմիյէթէ ալմամագտա տըր.

Միւշարիւնիլէյհ հազրէթլէրինին կէչէն սէնէտէն պէրու չէհրին բէգ չօգ սէմթլէրինտէ էնի Թարիգլէր աչմագ արզուսը իլէ ֆագիր ֆուգարանըն խանէլէրինի եըգտըրըպ էլան էօյլէ խարապ գալմասը, վէ [illegible] կիւնլէրտէ հապսխանէտէն ֆիրար իտէն ալթմըշ գատար միւճրիմինտէն պազըլարընըն եարալանըշ պազըլարընըն գաթլ օլունմասը, [illegible] իթտիյի պիր Աճէմ [illegible] ճուղունըն ֆիզալի տէօյիւլմէսի մաատէլէրի չէօյլէ տուրսուն, պու հաֆթա տախի պէրսի թէֆթիթ գարէսի սանճաղընտա տօղրու [illegible] գըմէթ իթտիքի սաաթ գատար մուհաճիրլէրին մէզքիւր մահալտէ իսքեանը իչին չէտիտ էմիրլէր վէրմիշ տիր.

Օն սէքիզ սէնէ մուգատտէմ Թէքրար նէֆսը Պրուսատա Գուրբ Օղլու մէզարլըղը Թայիր օլունան մահալ, իթթիհալինտէ եօթէտէն պէրու տուրմ ազանլարը իլէ մէմլու պիր հաթրգա իւզէրինէ իթէճ ֆայտէգասը ինչա իտիլիպ իչէնիլմէքտէ իքէն, օ մահալին գաթընտան մէզարըղտ օլուպ, օրատա էօյլէ պիր ֆապրիգա պուլունմասը մուղայիր տինի օլտուղու իտտիաս իլէ, Թէքմիլ իսլամ գօմշուլարը մարիֆէթլիյէ եագտըրըլըպ մահվ իտիլմիշ, վէ պու եէրլի [illegible] մէմուրինտէ էրլէրի Թէլաշլը գուհուրա կէլտիյի աճապա ունուտուլտու՞ մը քի, չիմտի տէյիլ էօյլէ պիր պաճճէ եէրինէ, իլա միւսթագիլ մէզարլըղ վէ հէնուզ էօլիւ գէմիքլէրի պուլունմագտա օլան պիր մահալէ էշնիյէ եարըլմասը իչին մուհաճիրլէրէ րուխսաթ վէրիլիյոր. Իչթէ պու կիւպի պիր պաշլանգըճ օլարագ պու պագըրլըքթէ սի կիւնիւ կէօրտէօք քի, էհալի պէօյլէ իղտիհամէ էվվէլա օլ մէզարլըղ մահալլինէ եարըլիյոր, օրատա մուհաճիր խանէսի եաբ[illegible] ամէլէյի Թամիր վէ պատէզնուրըմէնի մէրխամաթանէ կէլէրէք հալլէրինի արզ իթմէք պաշգա, հալամ վէ Երմէնի սեքվիճուտ պիր մահզըրը ումումի Թանֆի՛լ իլէ, մագամը վիլայէթէ ճէօնահիյէ Թագտիմ վէ օլ մէզարլըղ մահալլինտէ խանէ ինչա իթտիրիլմէսինին մէնինի խստիրա իտէրլէր. Իսթիթտիկինիզէ նազարէն, էհալինին պու խսթիտասը վալի պաշա հազրէթլէրինին ալտէթինէ թէսիր օլունմուշ տըր. Լաքին տիկէր Թարաֆտան տա վալիի միւշարիւնիլէյհ քէնտի նիյէթ ու էֆքեարընըն իճրասընա տայիր էմի Թաքսիլ իչին Պապը Ալիյէ ինհա իթմիշ օլտուղունտան, Պրուսա Եըրմէնի մէրխասասը Բարթուղիմէոս Սրբազան տախի էհալինին պու տավա վէ իտտիասընըն հագլը օլտուղընը Պապը Ալիյէ տէ մագամը ճէլիլինէ Թէքմիլ իլէ պու պագտէ հիմէմ սէնիյէլէրինի իստիրհամ իթմիշ տիր.

Իստիհամ գապիլ իլէ պէքլէրիզ քի, էհալինին սէսի վէ րիճասը գապուլէ շայան կէօրիւլէրէք, չէվքէթլիւ գումտան Բատիշահը Թէհասաբէրվէր էֆէնտիմիզ հազրէթլէրինին սայէի ատալէթբէնահիլէրինտէ պու իչէ պիր խայըրլը նէթիճէ վէրիլմէսինէ հիմմէթ պույրուլաճագ տըր. Պ. Վ.

Թ. Էֆէնտի. — Պալաթէքի մէքթուպտա խապէր վէրիլէն վագաա էկէր վագը իսէ, էհալինին հուգուգը րուհանիյէսինէ վէ խաթրահաթ ու էմնիյէթինէ տօգունմագ տիմէք օլտուղունտան, վէ միւքէլլի Ֆիխամ հազրէթլէրինին իսէ նիյէթ ու մագսատը տայիմա հուգուգ վէ րիֆահը էհալիյի մուհաֆազատան իպարէթ օլտուղը բահա մալիւմ պուլունտուղունտան, պու պապտէ Պրուսա էհալիսինին խսթիտասը նազարը տիգգաթէ ալընարագ՝ քէմալը հագգ ու ատլ իլէ էհալիի մէզքիւրէնին Թէչէքքիւրաթը սէֆ ու րէֆէ հիմմէթ ու ինայէթ պույրուլաճաղը չիւպհէտէն վարէստէ տիր.

ԷՏԻՐՆԷ

Մահալը մէզքիւր մուխպիրիմիզտէն ալտըղըմըզ մէքթուպ տուր.

19 Նիսան 1880

. . . Միւհէլլիֆ,

Պիր միւտտէթտէն պէրու պուրաճա էզհանը ամմէյի հէյէճանա տիւչիւրէն Պէլէտիյէ հէյէթինին ինթիխապը մէսէլէսինէ կէչէն ճումա կիւնիւ խիթամ վէրիլտի. պիթտի, վէ եախօտ պիթտի տէնիլի. Եէվմը մէզքիւրտէ ինթիխապաթ իճրա օլունարագ ֆերտասը ճումա իրթէսի կիւնիւ մէմուրիյէթին Թաստիգինի հավի Թահրիրաթլար բէյլիւ վէ ազալարըն էհալիյէ վասըլ օլտու. Հաթթա Էրմէնի գազեթասը տախի պունու տիւնքի նիւսխէսինտէ բէսմէն իլան էյլէտի.

Ֆագաթ պիզիմ մէվգուֆէն ալտըղըմըզ խապէրլէրէ պագըլըր իսէ, պու ինթիխապաթ՝ ումում վէ նըզամը տաիրէսինտէ, պուլունուլամամըշ օլտուղու, աշլիւ քէնտի ինթիխապ իտիլէրէ, Էրմէնի, Պուլկար վէ Եէհուտի վէ հաթթա Միւսլիմանլար պու իճրաաթըն ատէմը Թասդիգըյէ բրոթեսթօնամէլէր կէօնտէրմիշլէր տիր. Հալը սիւքիւնթէ պուլունան Րում միլլէթի տէ իքի ֆըրգայա միւնգասէմ օլարագ, պիրի էյի վէ տիկէրի ֆէնա օլտու Թամամէն պու[illegible]լունմուշլար. Իշպու էճնէպի պէլէտիյէ հէյէթինէ Էրմէնի, Պուլկար վէ Եէհուտի ազալարը էօգ տուր. (Օլապիլիր եա, պէլքի պու միլլէթ էֆրատը միյանընտա էհլիյէթլի ատէմլէր պուլունմատըղընտան տօլայը գաղանամամըշ օլսունլար.) Ֆագաթ ազալարը պուլունան Միւսլիման վէ Րում միլլէթլէրի պիլէ պու հիյէթէ նազարը խօշնուտի իլէ պագմայօրլար, չիւնքի բէյի ինթիխապ օլունան՝ Օսմանլը Մէպուսան մէճլիսինին էտիւնէ մէպուսը Բասիմ պէյ՝ մուգատտէմա պիր տէֆա ցէրսաատէթտէն Պրուսայա նէֆի վէ իքի տէֆա տա Լատինէտէն ցէրխաատէթէ Թէպիտ իտիլմիշ օլտուղը կիպի, ագտան Սըպթեր պէյ օթուզ սէնէ ագտէմ մէնֆիյէն էտիւնէյէ կէօնտէրիլէն մէշհուր ֆիրարի պէյլէրինտէն Պէտրիան պէյին օղլու օլուպ, Բէշիր վէ Հասան վէ Սալիհ պէյլէր՝ մէսէլէի մալիւմէ էսնասընտա էհալիի պէյլէրին Թէվէճճիւհիւնի չալպ իթմիշ, վէ մէմլէքէթ իչէրինէ գարըշտըրըլամալարը իչիւն հագլարընտա պիւ ճիւմլէ միւլէլ Թարաֆընտան կէրէք ագտէմ բէճ'ր բաշա հազրէթլէրինէ վէ կէրէք Պապը Ալիյէ մահզըրլար դաաբըլմըշ օլտուղունտան, վէ պիր տէ եունանի ինթիխապ [illegible] գըրա սանտըղը աչըլտըղտա, մուսամիհիմ պէչ պէյլէրին էսամիսի հէր պիր գըրա քէօրիւլտէօչտէ ատէթմա մաթպու կիբի պիր [illegible] վէ պիր սըրա իլէ եազըլմըշ օլտուղունտան, պուրատա պազըլարը կէօնա ճիւյիւնտէլէր գուհուրա կէլմիշ տիր.

Խուսուսաթը մէզքիւրէ՝ Եահուտի, Էրմէնի վէ Պուլկար միլլէթլէրի Թարաֆընտան Թանզիմ օլունան պիր խիթապ իլէ, վէ Միւսլիւմանլար Թարաֆընտան Միւֆթի էֆէնտի վասըթասըյլէ չիֆահէն վալիի վիլայէթէ արզ ու պէյան օլունմուշ օլտուղունտան, վալիի միւշարիւնիլէյհ հազրէթլէրինին՝ պու Մաժէնին թէզքէքիւրընի մէճլիսի իտարէյէ հէվալէ պուեուրմուշ օլտուղու մէմուլիմիզ օլմուշ տըր.

Թագտիմ օլունան իշպու իսթիտտաթա, չէմանը իսթիլատան պէրու միւլէլը միւխթէլիֆէ էֆրատը պէյնինտէ մէվճուտ օլան նիֆագգըն եավաշ եավաշ պէրթարաֆ օլմագտա վէ ճիւմլէսի պիր նիզամը միւսավաթ Թահթընտա էեքտիկէրլէրիյլէ քէմալը էմնիյէթ վէ ասայիշլէ եաշամագտա օլտուգլարը հալտէ, չիմտի արալարընտա եէնիտէն նիֆագ Թօխումու սաչըլմանըն նապէճա օլտուղու վէ պու պէլէտիյէ հէյէթինին իլղասը իլէ եէրինէ տիկէր պիր լայըգըըն սընըն գաիմ օլմասը բիճա օլունմուշ տըր.

Քէզա ալընան մալիւմաթա նազարէն, էկէր պուրաճա էֆքեարը ումումիյէյէ բիայէթ օլունմայարագ հէյէթը մէզքիւրէ պագը գալըր իսէ, չիմտիտէն պուրատա պազը էճնէպի գօնսօլօսլարա միւրաճաաթ վուգու պուլունաճաղը կիպի, Պապը Ալինին պիլէ պու ինթիխապաթ իբթալը օլունաճաղը անլաչըլմագտա տըր.

Թէլէֆ. Էֆէնտի. — Պալաթէքի մէքթուպ, պաչքըճա էմր ինթիխապտա հիյէյ պուլունմագտա, հէման ումում էհալինին իսթիտմէտիկի քիւթէսինէլէրին պէլէտիյէ բիյասէթ վէ ազալըղընա Թայինի օլունմագլարընը պիլտիրմէքտէ օլուպ, էկէր պու հալ վագը իսէ, բիզաի ալիյէ ասլա վէ գաթ'ան մուվաֆըգ օլմատըղընտան վէ տիւնուհէ հագգէթը Չէհրիէմանէթը հիչ պիր վագըթ մուսթագըլ միւշէյվիրլինտէն, կէրէք պու ուլուսումուզդա վէ կէրէք Իսլամ վէ Րում միլլէթլէրինտէն պաչգա միլլէթտէն ազա ինթիխապ օլունմայարագ վուգուա կէլէն միւսաավաթսըզլըղըն տէֆ ու Թէլաֆիսի վէ ինթիխապաթը պէլէտիյէնին նիզամը տայիրէսինտէ իճրասը խուսուսընտա մէրճիինին նազարը տիգգաթը տաատթ օլունուր.

ԹՕՔԱԹ

Թօգաթ մուխպիրիմիզտէն ալտըղըմըզ մէքթուպ տըր.

11 Նիսան 1880

Սեպաստիա պիրինճի կիւմիւ Տէր. Վահան վարդապետ Ամասիայա մուվասալէթ իթմիշ տիր, Օ եօնտան Մարզվան էհալիսի հէճէճան իւզրէ պուլունարագ իքի գըսմա միւնգասէմ օլմուշ, վէ պու գըսըմըն պիրի՝ Մուշէղ վարդապետի վէ տի՛կէրի Եղիշեան Սրբազանը իլթիզամ իթմէքտէ պուլունմուշ տըր. Թաղ. ժողով րէիսի՝ մումաիլէյհ Վահան վարդապետին Մարզվանա կիտմէսի լազըմ կէլէն Թէվասսութը իճրա իթմէսինի րիճա իթմիշ իսէ տէ, Տէր. Վահան վարդապետ պու պապտէ Պաթրիգխանէտէն հիչ պիր էմր ալմամըշ օլտուղունու պէեան իտուպ, Թէքլիֆը մէզքիւրը գապուլ իտէմէմիշ տիր.

Էհալի միյանընտա մէվճուտ օլան խուսումէթին սէպէպի իսէ ալթիտաքիւրինտէն իպարէթ տիր. Ցակոր վարդապետ քէնտի ստամլարը յլա, Մուշեղ վարդապետին իւզէրինէ պիլնիւհուսմերգումը տարպ իտէր. Մուշեղ վարդապետ իսէ մուգավէմէթ իտէրէք րէմլօվլէրինի պօշալտը, էհալի վոնքտա Թէլաշա տիւշէր. Մուշեղ վարդապետ չէհրէ կէթիրիլիր. օ արա Եղիշեան Սրբազան տախի Հաճի քէօյտէն վիւրուտ իտէր, ինրաի Թահգիգաթէ կիրիշիր վէ Մուշեղ վարդապետի մահքիւմ կէօրիւր, վարդապետ պու հիւքմէ մուխալէֆէթ իտէր. Եղիշեան՝ մէրգում վարդապետին սըֆաթը րուհանիյէսինի ալըր վէ ճէզրէն տիւշարը չըգարմալարընը ժամկոչլարա էմր իտէր. Էհալի պունտէն սօնրա պէօյլէ գալըր գէճէլէյին Եղիշեանըն իգամէթ իթտիկի քիլիսէ Աղուաննորդարանընըն իւզէրինէ հիւճում իտէր, վէ վարդապետին սըֆաթը րուհանիյէսինի ինքեա իւ ալըղըլը սիվիլ էյլէր. Պու էսնատէ տիկէր ֆըրգա՝ Եղիշեան Սրբազանըն միւտաֆէատընա միւսարէաթ իտէր. բէգալիք գայմագամ տախի կէճէլէյին գաբթիէլէրլէ պէրապէր Աղուանորդարանա կէթմիշ, կէօրտէօք կէճէ հիւքիւմէթ գօնաղընտա գալմասընը Եղիշեանա զօր իտէր, Եղիշեան կիթմէզ, գայմագամ Թէհտիտաթ կէօսթէրիր. Եղիշեան Նիհայէթ Թիւչարը չըգար, լաքին էվվէլա էհալիյի գայմագամ մարիֆէթիյլէ տաղըթըր.

Տէր. Վահան վարդապետ պու չէյլէրին քեաֆֆէսինի իչիթտիքտէն սօնրա, չու վէճհ իլէ պէյանը էֆքեար էյլէմիշ տիր. «Պապահօթ Պաթրիգխանէնին տիր քի, Եղիշեան կիզլի միւֆսիտ պիրինի պուրատա պըրագմըշ տըր, Ալլահ սիզէ մէրհամէթ էյլէսին.» Մումաիլէյհ Վահան վարդապետ Մարզվանտան հարէքէթ իտուպ, էրթէսի կիւնիւ իսէ Պաթրիգխանէտէն պիր Թէլէկրաֆ վիւրուտ իթմիշ վէ Վահան վարդապետին Մարզվանա կիտուպ իճրաի Թահգիգաթ իթմէսինի վէ Պաթրիգխանէյէ բաբօրթօ եազմասընը Թավսիյէ իթմէքտէ պուլունմուշ տըր. Պու Թէլէկրաֆ Թէրհալ Թօգաթա իրսալ օլունմուշ իսէ տէ, Տէր. Վահան վարդապետ, Ամասիայա ավտէթ իթմէսի մուէքըննիֆ օլտուղունտան, վէ Եղիշեանըն օրատա մէվճուտիյէթի՝ օրանըն պէլասը օլտուղունտան Պաթրիգխանէյէ իչար իթմիշ պուլունտուղունը Թօգաթտան ճէվապէն խապէր վէրմիշ տիր.

Տէր. Վահան վարդապետ սեպտեմբերին 3իւնտէ Զիլէյէ տախի օլուպ օրատա Էրմէնի ճէմաաթը Թարաֆընտան իսթիգպալ պաթիրգապուլ օլունմուշ, վէ Սեպտեմբէր 4 տէ մահալը մէմուրիյէթի օլան Թօգաթա տախի վասըլ իթմիշ տիր. Լաքին Թօգաթա մուվասալէթինտէ իքի սաաթ էվվէլ, 300 գատար ալթըլ էհալի մումաիլէյհի գարշըլայըպ, մէմուրիյէթ ալ.

մէթի օլմագ իւզրէ տապանճալար աթմըշ վէ եօլուն իւզէրինտէ ա. ղաճլար եագմըշ տըր ։ Պիչարէ էր. մէնիլէր քէնտի Առաջնորդլարընըն միւվասէլէթի իչիւն պու Թարզ պիր գանունի տօնանմասըյլա ինճ. բախ չէնլիք իթմիշլեր տիր։ Էրմէնի –գաթօլիք վէ Րում վէ եահուտի միւթեպերանը՝ կէրէք եօլտա վէ կէրէք առաջնորդարանա կէլէրէք, Առաջնորդը մումաիլէյհին գու. տումը ճէտիտինի թէպրիք իթմիշ. լէր տիր ։

Գեր. Վահան վարդապետ պու կիւն միւթեպերանը միլլէթ իլէ պերապէր միւթասարրըֆըն նէզ. տինէ կիթմիշ ։ վէ սուրէթը պէ. նիյէտէ պերաթը օգունմուշ տըր, վէ եինէ եէվմը մէզքիւրտէ մու. թասարրըֆ տախի Առաջնորդա ի. ատէի զիյարէթ իյլէմիշ տիր ։

Պու ճիվար էլան գարըշըգ պիր հալտէ պուլունուպ, հէր Թա. րաֆտա Միւսլիման մուհաճիրլէր պուլունուր ։

Միւհաճիրանը միւթեպէրանտէն Շամլեան եօլտա գալըպ օլունմուշ։ քէրվանլար սօյուլմուշ, վէ պու վուգուաթլար միւթեհաթտիտ թէ. լէկրաֆլարըլա Պապը Ալիյէ պիլ. տիրիլմիշ տիր ։

Գեր. Վահան վարդապետ պիլէ Ամասիայա Թէգարրուպ իթտի. կինտէ, հայտուտլար Թարաֆըն. տան Թաարրուզ օլունմուշ, վէ այա. ղընտան փուրտուլմուշ տըր ։ Լաքին հայտուտլար՝ մումաիլէյհին եօր. մի պաթլար Թիւֆէնկինի պաթ. լամասընը իչիտինճէ գաչմըշլար տըր ։ Բէֆագաթընտա պուլունան կէմէճինին պիրի իսէ հիւճում էս. նասընտա պայըլմըշ տուշմուշ վէ վարդապետին իմտատըյլա գալ. տըրըլըպ կէօթիւրիւլմիշ տիր ։

Շամլեանը եօլտիւրէն իքի խըր. սըզլար Թութուլմուշ տըր ։ Լաքին պիրի Ջիլէ վէ տիքէրի Նիքսար հիւքեւմէթլերինտա գապաթիյէլէր Թա. րաֆընտան էօլիւմ տէրէճէսինտէ փուտալմուշլար տըր ։

ՀԱՅԿԱԿ

ԳԸԹԼԸԳ

ԻԱՆԷ

Հանգանակութիւն ի Սամսոն

Մեծապատիւ Էֆենտի

	Ալթըն ղրշ.
Հաճի Ցակոբ Կիւրաքեան	400
Ս. և Ս. Թիւրապեան եղբարք	300
Գրիգոր Շնորհալուրեան	200
Տիգրան Ս. Կիւրեղեան	400
Շ. Եդուարդ Մուրատեան	250
Գաբրիէլ Առաքելեան	100
Բէյէր Ճիւտիղի, հիւպատոս Ռուսիոյ	285
Տօգթէօր Մադարաքի	100
Մուրաթի	40
Տիմիթրաքի Ճինէք օղլու	40
Ապօսթօլ Տէյիրմէնճի օղլու	60
Իվթիմիոս Ք. Փօլօղլու	40
Ն. Գուլէպ օղլու	62
Ս. Բարասոպուլօս եղբարք	40
Նիգօլա Վէրմէնի	40
Լէօնիտի Ապալի օղլու	100
Խիւրէֆ օղլու եղբարք	40
Ն. Խուրզըման օղլու	10
Անաստասիատի եղբարք	60
Թէօտօրիտի	40
Վ. Բ. Հ.	50
Սերաֆիմ Սալ օղլու	40
Ա. Ս. Խարաման օղլու	20
Շիշման օղլու եղբարք	20
Վահան Այվազեան	20
Փօստաքի Եօրգօբուլօ	100
Փօտուս Գուլէպ օղլու	20
Ց. Ց. Փ.	40
Գրիգոր Ֆընտըքեան	10
Ց. Էնքսէրճեան	50
Եուսֆանի Ք. Գուցուրիս	60
Բավլաքի Էֆէնտի օղլու	60
Լէօնիտի Ջլիսեանտի	20
Արիս Մալըրեան	40
Քարանիէլ գործակալ Մախսուսիէ չիրքէթի Ընկ.	40
Եուան Ք. Պօտուր օղլու	22
Օհան Գույումճեան	54
Ս. Սէփուհ գործակալ Աւսթրօ Հունգարական Ընկ.	60
Խ. Ն. Եօրգօբուլօ	20
Փօղոս Ճինկէօզեան	20
Փ. Գ. Շնորհալուրեան	30
Ս. Մ. Գարակէօզեան	30
Ս. Ս. Փաչաեան	30
Ա. Տիրատուրեան	50
Ճիւանի Անթօնիօ	40
Մովսէս Աւագեան	20
Եօրկի Նայթուիս	20
Անաստաս Ալչըճը օղլու	20
Ցակոբ Էմիրեան	20
Ցովհաննէս Կէօքճէլեան	20
Ցովհաննէս Տէյիրմէնճեան	20
Պետրոս Ստեփանեան	20
Սարգիս Իթմէքճեան	20
Գրիգոր Հաճի Պետրոսեան	20
Կարապետ Կիւլեան	20
Մարտիրոս Մօմճեան	10
Մինաս Ժամկոչեան	5
Գրիգոր Սիմոնեան	40
Գաբրիկեան	5
Ռոկան Գարակեաւուրեան	10
Մարտիրոս Ընգապապեան	10
Ցովհաննէս Նորխարայէլեան	20
Ցովակիմ Իբէքեան	5
Կիրիա	20
Ապօսթօլ Բիազ օղլու	20
Եօսիֆ Գույումճու օղլու	10
Մակար Երեցեանց	10
Վարդանեան եղբարք	20
Դանիէլ Պարնիստեղ	10
Խարալէմ Ինճէ պէզ օղլու	20

(Տէվամ)

ՎԱՐՉԱԿԱՆ ԾՐԱԳԻՐ

Միլլէթ Մէջլիսիսան մէճլիսինտէ միւզաքէրէ օլունուպ պագըր Թաա. տիլամըա գապուլ օլունտըղընը պուն տան ագտէմ եազըլտըղըմըզ Վարչական կազմակերպութեան Ծրագիրի եանի Թէնսիգաթը ի. տարէ լայիհասը էլէէիմ միլլէթին գավանինի սըրասընա կէչմիշ վէ ինճրաաթը՝ Բաժիրիք Ամէն. Ներսէս Սրբազան հազրէթլէրինէ իհալէ օլունմուշ օլմաղլա, պիր սուրէ. թինին այնէն զիյրտէ տէրճին թէն. սիպ օլունմուշ տըր ։

ԱԶԳԱՑԻՆ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ ՀԱՅՈՑ ԹՈՒՐՔԻՈՅ

ԳԼՈՒԽ Ա.

ԿԵԴՐՈՆԱԿԱՆ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

Յօդուած 1. Թուրքիոյ Հայոց կեդրոնական վարչութեան իշխա. նութիւնն յանձնուած է կ. Պոլսոյ Պատրիարքին, որ կը վարէ զայն վարչական խորհրդոյն միջոցաւ ։ (Տես Յօդ. 8.)

Ա.

ՊԱՏՐԻԱՐՔ

Յօդ. 2. Պատրիարքն Ազգ. վար. չութեան նախագահն է, անոր գործադիր իշխանութիւնը կը վա. րէ և Տէրութեան ու Ազգին միջև կեցած յարաբերութեանց պաշ. տօնական միջնորդն է ։

Իւր պարտաւորութիւնն է հսկել՝ ազգ. Սահմանադրութեան և օրինաց անթերի գործադրու. թեան ։

Յօդ. 3 Պատրիարքն առ ինքն եկած պաշտօնական գրերն՝ յետ արձանագրութեան ի դիւանա. տան՝ կը յանձնէ վարչական խոր. հրդին, կամ այն խորհրդականին՝ որու ձեռնհասութեան որ կը պատկանի ։ (Տե՛ս Յօդ. 19, 21, 22, 23, 24 և 25). և անոնց որո. շումներն ստորագրելով ընդունե. լով՝ անմիջապէս կը գործադրէ պաշտօնական գրութեամբ, զոր իրեն հետ կ'ստորագրէ որոշող մարմինն ։

Բայց երբ Պատրիարքն համա. միտ չը լինի տրուած որոշման, կը վերադարձնէ զխնդիրն ի կրկին նկատառութիւն՝ հանդերձ իւր դի. տողութեամբ ։

Եւ եթէ համաձայնութիւն չը. գոյանայ, Պատրիարքը կը ներկայէ զխնդիրն վարչական խորհրդին՝ երբ անհամաձայնութիւնը խոր. հրդականաց հետ է, և Ազգա. յին Ժողովոյ վճռոյն՝ երբ վար. չական խորհրդին հետ է ։

Յօդ. 4. Պատրիարքն ինքնին կը տնօրինէ և կը գործադրէ այն ա. մեն խնդիրներն, որ օրինօք նա. խատեսեալ են, կամ ստիպողա. կան լինելով անյապաղ տնօրինու. թեան կը կարօտին ։

Սոյն երկուց պարագայից մէջ՝ ի գործ դրուած տնօրինութեանց պատասխանատուն Պատրիարքն է միայն, մինչեւ որ ձեռնհաս մարմ. նոյն հաղորդելով ընդունել և ար. ձանագրել տայ զանոնք ։

Յօդ. 5. Պատրիարքը կը հսկէ որ վարչական խորհրդականք և ե. կեղեցական ու աշխարհական ազ. գային ամեն կարգի պաշտօնեայք իրենց պարտիքն անթերի կատա. րեն, և երբ ազգային Սահմա. նադրութեան և օրինաց առջեւ անքաւական կամ անսաստող գտն. նուին սոքա, Պատրիարքն անոնց պաշտօնանկութիւնը կառաջարկէ իրենց վերադաս իշխանու. թեան, պաշտօնաւարելով տե. ղեկագրով ։

Յօդ. 6. Պատրիարքը փոխանորդ մ'ունի, զոր ինք կ'ընտրէ և վար. չական խորհրդոյ հաւանութիւնն ստանալէ ետև կանուանէ ։

Յօդ. 7. Պատրիարքական փո. խանորդին պաշտօնն է, Նշանոր. ռութիւններն և պսակագրու. թիւններն հրամայել և ճանապար. հորդաց անցագիրը վաւերել ի դիմաց Պատրիարքին. թէ Պոլսա. բնակ և թէ գաւառաբնակ ազ. գայնոց վիճակագրութեանն հոգ տանիլ. Պատրիարքարանի ներքին բարեկարգութեան հսկել. Պատ. րիարքարան դիմող աղքատ ազ. գայնոց վիճակն ստուգել և ար. ժանաւորները Թաղային մատա. կարարութեանց յանձնարարել. բանտարկեալ ազգայնոց վիճակին վերահասու լինել, և Դատական խորհրդականին կարծիքն առնե. լով՝ կարելի օգնութիւնն ընել ա. նոնց. վարչական մարմնոց կողմէ յանձնարարեալ խնդիրները տնօ. րինել, և առ ինքն հասած վճեռ. րըն իրաւախոհութեամբ կարգա. դրել ։

Բ.

ՎԱՐՉԱԿԱՆ ԽՈՐՀՈՒՐԴ

Յօդ. 8. Վարչական խորհուրդը կը բաղկանայ անդամութեան և ազ. գային օրինաց հմուտ վեց խոր. հրդականներէ, որոց իւրաքան. չիւրն՝ ըստ իւրեանց յանձնառու. թեան՝ վարչական գործոց մէկ մի ճիւղերուն կը յատկացուին, և անոնց տնօրինումն ու հսկողու. թիւնը կ'ստանձնեն հետևեալ բաժանմամբ ։

1. Կրօնական գործոց
2. Ցարաբերական »
3. Ներքին »
4. Դատական »
5. Կրթական »
6. Տնտեսական »

Յօդ. 9. Վարչական խորհրդոյն վեց անդամներն Ազգային Ժողո. վոյ մեծամասնութեան փաստեու. թեամբ վայելող ձեռնհաս անձինք պէտք է ըլլան, զորս Պատրիարքն ընտրելով կը ներկայէ առ Ազգ. Ժողովն, միանգամայն և առ Բ. Դուռն ։

Յօդ. 10. Վարչական խորհրդեն որ և է պատճառաւ պակսող խոր. հրդականին տեղ Պատրիարքն ան. յապաղ նոր մը կ'ընտրէ, միաց. եալ անդամոց կարծիքն առնելէ յետոյ ։

Յօդ. 11. Վարչական խորհրդին պաշտօնը երկու տարի կը տեւէ. և անոր անդամները վերընտրե. լի են ։

Յօդ. 12. Իւրաքանչիւր խորհր. դական առ նուազն շաբաթը մի անգամ կերթայ ի Պատրիարքա. րան, և իւր ճիւղին վերաբերեալ խնդիրները՝ վարչութեան ներքին կանոնագրին համաձայն կը տնօ. րինէ, ի հարկին Պատրիարքին հետ խորհրդակցելով ։ Իսկ իւր ձեռն. հասութենէն վեր դատած խնդ. րոց տնօրինութիւնն ու դատաս. խանատուութիւնը վարչական խորհրդոյն կը թողու ։

Այն խնդիրներն, որք մէկէն աւելի ճիւղերու կը վերաբերին, ձեռնհաս խորհրդականաց միա. բան գործակցութեամբը կը տնօ. րինուին ։

(Շարունակելի)

ՌԷՍՄԻ

12 Օգոստոս սէնէ 96 Թարիխլիւ Մալիյէ Նէզարէթինտէն վիլայաթը Շահանէյէ Թամիմ պույրուլան Թահրիրաթը ումումիյէ սուրէթի տիր ։

Էքսէր մահալլէրտէ հարիր (իպէք) մահսուլու էօշրիւ պէտէլէն ի. թինհսալ օլունմագտա իսէ տէ, պու Թախմին ուսուլինին մուգարինը. սըհհէթ օլամամասը ճիհէթլէ, ասահապ վէ Թիւճճարընըն պու սէր. րիշթէ իլէ էօշրիւ վիրիլմէսիւք պիր չօգ մալ իմրար իյլէտիրլէրի խապէր վէրիլմեսի իլէ աչար վէ աղնամ էմանէթինէ լէտէլ հէվալէ՝ տիւս. Թուրուն իւչիւնճիւ ճիլտինին իւչ եիւզ եէթմիշինճի սահիֆէսինտէ միւնտէրիճ հարիր էօշրիւ Թալի. մաթընըն օն ալթընճը մատտէսին. տէ միւսէրրահ օլտուղու իւզրէ, հարիր մահսուլունուն պիր մահալ. տէն տիկէր մահալէ իմրարընտա էօշրիւ ալընտըղընա տաիր նագիլի եէտտինէ իլմուխապէր վէ էօշր Թէզքէրէսի պուլունմայաբուլուն. մատըղընըն եօգլանըլմասը վէ պէօ. լէ Թէզքէրէսի օլմայան վէ եա. խօտ Թէզքէրէսինտէ մուհարրէր մըգտարտան մազատ վէ մաս. տէրի մէզքիւրէտէ Թաերին գըլը. նան հազ վէ Թօքունտան ֆազ. լասը պուլունանլարըն զապըթը իլէ սամըլարագ էմանէթըն նըսֆը մուխպիրլէրինէ վիրիլիպ նըսֆը տիկէրի իրատ գայտ օլունմասը լազըմկէլէն պուլունտուղու հալտէ, Թահգիգաթը վագըայա կէօրէ, պու մուամէլէ էքսէր մահալլէրտէ իճրա օլունմամագտա վէ պու եիւզ. տէն պիր խայլի զայաթ վուգու. պուլմագտա օլտուղու անլաշըլմըշ, պա. տէզին կէօմրիւքլէրտէն իմրար օլու. նաճագ օլան հարիրին նագիլի եէ. տինտէ Բուսումը Ռիւթթէ վէ եա. խօտ Աշար վէ Աղնամ մէմուրլարը. նըն վէ եա միւլթեզիմլէրին մա. մուլըն պիրի Թէզքէրէսի վէ իլմ ու խապէրլէրի օլուպ օլմասըղը եօգ. լանըլարագ, մըգտարը՝ Թէզքէրէ վէ իլմ ու խապէրլէրինտէ մու. հարրէր մըգտարտա վէ եախօտ մատտէի մէզքիւրէտէ մուհարրէր հազ վէ Թօքունտան ֆազլա գը. հուր իթտիյի վէ եախօտ իլմ ու խապէր վէ եա Թէզքէրէսի օլմա. տըղը հալտէ պիտ օլունուր իսէ. րէճէ պէր մուճիպը Նիզամ զապթ իլէ մուամէլէի լազըմէսի իճրա գը. լընմագ իւզրէ, գէյֆիյէթին էկէր հարիրը մէզքիւր էօշրիւ Բուսու. մը Ռիւթթէ իտարէսինէ մուհավ. վէլ օլան մահալլէրտէն կէլմիշ ի. սէ՝ իտարէի մէզքիւրէյէ, էկէր ան. լէրին զայըը եէրլէրտէն վիրուտ իթմիշ իսէ՝ աչար վէ աղնամ մէ. մուրլարընա իխպար իտիլմէսի զըմ. նընտա պիլճիւմլէ կէօմրիւք մէ. մուրլարընա Թէպլիղաթը լազըմէ իճրասը խուսուսունտա Բուսու. մաթ էմանէթինէ պէհիյէսինէ վէ պու գավիլէտէն կէօմրիւքլերտէ Թեվ. գիֆ իլէ աչար իտարէլէրինէ խա. պէր վէրիլէճէք օլան հարիրլէր հագգընտա պէրվեճհը մուհարրէր մուամէլէ իճրասը մասրուֆինին տախի վիլայաթը ճէլիլէ իթարէ օլունան միւթեսարրըֆլըգլարա լիւզումը իճրասը իֆատէ գըլընմըշ վէ քէյֆիյէթ լիւմանէթի մէզքիւրէյէ տէ պիլ սաիր իճրա մահալլէրէ պիլտիրիլմիշ օլմաղլա, օրաճա տահի պէրվեճհը մուհարրէր իճրաասը պապընտա ։

ՄԻՒԹԷՖԷՐՐԻԳԱ

Բագչար էրթէսի կիւնիւ Օր. թաքէօյ էհալիսի՝ պիր վագըթ. տան պէրու գարիյէի մէզքիւրէտէ սըգ սըգ վուգուա կէլմէքտէ օլան սըրգաթլարըն էօնիւ ալընմասը ի. չիւն զապթիյէ Նազըրը Բաշա հազ. րէթլէրինէ պիր արզուհալ վէրմիշ օլտուգլարընտան, Բաշայի միւշա. րէիլէյհ հազրէթլէրի պու իւթի. մասը Նազարը տիգգաթա ալա. րագ, Հարպիյէ Նազըրը Բաշա հազ. րէթլէրիյլէ պիլ մուխապերէ, մէզ. քիւր գարիյէտէ կէճէլէրի պիր զապթիյէ չավուշընըն գումանտասը թահթընտա պիր մըգտար ասքէր գօլ կէզտիրիլմէկէ գարար վէր. միշ տիր ։

Էվէլքի կէճէ վագթտան պէրու Սթամպօլտան հէման հէր Թարաֆըն. տա միւթեատտիտ խըրսըզլըգ վէ գաթլ ճինայէթլէրի վուգու պուլմագտա օլմաղլա, զապթիյէ Նազըրը Հաճի Հաֆըզ Բաշա հազ. րէթլէրի ումում էհալինին մէմնու. նիյէթինի մուճիպ օլաճագ սու. րէթտէ Թէտապիր իթթիխազըյլա, հէր զապթիյէ մէրքէզլէրինտէ նէ. ֆէրաթը զապթիյէնին մըգտարը. նը արթըրմըշ, վէ հէր վագըթ չէհրին սօգագլարընտա պիր զապ. թիյէ չավուշըյլա ասքէր գօլ կէզ. մէսի իչիւն էմր վէրմիշ տիր ։

ՕՆ ԱԼԹԸՆՃԸ ԼՈՒԻ
ՎԷ
ՖՐԱՆՍԱՆԸՆ ԻՒԹԻԼԱԼԸ
(ՐԷՎՕԼԻՒՍԻՕՆ)

ՄԻՒԷԼԼԻՖԻ

ԱԼԷՔՍԱՆՏՐ ՏԻՒՄԱ

ՕՆՈՒՆՃՈՒ ՖԱՍԼ

(933 Նումերօտան մապատ)

Պու Թէվգիֆին իւզէրինէ մու. մաիլէյհ մարքիզ մէհմուն վէ մէս. րուր վէ խօշնուտ օլուր ։ Գայմա. գամա պէրճէսի ատի եազար ։

Ավինեօնիմ սաղ օլտուգճա վէ կէօյնիւմ եէրինտէ պուլունտուգ. ճա, պէն Բատամանտա օլաճաղըմ, պիրտա ճէնապը Հագգ էօլէ հիւքմ իթմիշ տիր։ Ցէօրթ կիւն էվվէլ Մօնըբլայա բասօթ կէլտիմ. եիրմի սէնէտէն պէրու կէօրմէմիշ իտիմ։

«—Մատամ Մարքիզ իլէ օլան տավանըզ խիթամ պուլմո՞շ մու տըր, սօրտու պանա ։

«—Ցավայը գազանմըշըմ տըր ։

«—Մատամ նէ՞րէտէ տիր ։

«—Մանաստըրտա ։

«—Մատմազէլ քէրիմէնիզ նէ՞. րէտէ տիր,

«—Մանաստըրտա ։

«—Վէ մախտումունուզ նէ՞րէ. տէ տիր ։

«—Մանաստըրտա ։

«—Տիմէք պու մանաստըրլարը տօլտուրմագ կիպի պիր Թէչէպ. պիւստէ՞միւսինիզ ։

«—Էվվէթ. էֆէնտիմ, վէ եէկէր սիզ տէ էվլատըմ օլսա իտինիզ։ չօգտան պէրու օրատա օլաճագ. տըըըզ ։»

Սօֆի Բարիզտէ Շարօն սօգա. ղընտա քէայըն պիր Թէրզիյէխա. նէյէ կէօթիւրիւլտի ։

Միրապօ վէնսան գալէսինէ գապաթըլըը ։

1778 Նոյեմբեր 15տէ Միրապօ՝ Մ. տը Մօրըբայա բինտ իտէր քի, պըրտագըմըլար կիթսին Ամէրիգա. տա մուհարէպէ իթսին ։

Պու Թալէպէ ճէվապ պիլէ վէ. րիլմէզ ։

Միրապօնըն մահպուս օլտուղու վագթ, հէմ գարըըընտան օլան օղլու վէ հէմ Սօֆիտէն օլան գըզը էօլիւր ։

Էլհասըլ Միրապօ՝ իւչ սէնէ մահ. պուսիյէթտէն սօնրա 1780 սէ. նէսինին տեկաեմբեր 13 ինտէ վալիտէսինին Թաասըպը վէ հէմ. չիրէսինին մուամէլաթը վազըասը իւզէրինէ վէնսան գալէսինտէն չըգար ։ Մահպուսիյէթը մէզքիւ. րէ էսնասընտա աթիտէքի էսէր. լէրի եազըպ նէշր իթմիշ տիր ։ Սօֆիյէ [illegible] ։

Մահպուսիյէթտէն գուրթուլ. տըգտան սօնրա խըզմանտէլէր գալըր ։

—Պու տա գօլայ պիր չէյ օլա. ճագ տըր, տէր մարքիզ։ Պիլճիւմ. լէ գայինէթօլար Թէրէ եազըն. տան տըրլար վէ Թէվքիֆլէր տէ մուգավվատան տըրլար ։

Նէ չարէ քի էվրագը մէզքիւրէ. նին իսթինսախը իչիւն Միրապօնըն մուավէնէթի լազըմ տըր, վէ Մի. րապօ իսէ աչըգտան աչըգա պու մուավէնէթի բէտտ իտէր ։ Սօ. ֆի եա քէնտիսի իչիւն գուրթու. լաճագ տըր, վէ եախօտ մահպու. սիյէթինի չէքէճէք տիր ։

Սօֆի իքի սէնէ Ժիէնտէ Սէնթ Գլէր մանաստըրընտա մահպուս գալմըշ իքէն, Միրապօ պէօյլէ պիր սուրէթլէ մէրգումէէ թէզ. տիր եօլլու պիր մուամէլէտէ պու. լունտու վէ պունտան չօգ հազզ իթմի ։

Մատամ տը Մօնիէ մահպուս ի. քէն պազը քիմէսնէ գապուլ իթ. մէկէ բուխսաթ վէ մէզունիյէթ ամըշ օլտուղունտան, Մ. տը Բան. գուր Նամընտա պիրինի գապուլ իթմիշ օլտուղու իչիւն, Միրապօ պէկ գըյրէթէ գըռղանմըշ իտի ։

Պունուն իւզէրինէ Միրապօ՝ պու վիզիթլարըն վուգուու պուլ. մամասը իչիւն չօգ խարար իթմիշ իտի տէ, հիչ պիր քեար իթ. միշ եէնիլմիշ թէվամ իթ. միշ իտի ։

Պինապէրին, Միրապօ՝ վէնսան գալէսինտէն չըգար չըգմազ, իւ. գաճաթ իթմէք, գօչարագ Նօման. տիւէ վէրնիւօնա էթթիրիլ, պիր սամըըը գրէաֆէթինէ կիրէրէք պիր տէ գուլթու ալըր, վէ Թէն. հա պիր պաղչէնին քեօշկիւնէ կի. րէր. Սօֆի օրատա պէքլէմէքտէ իտի ։

Օրատա Սօֆի խըզահած վէրիր. պու խըզահած էմնաըընտա բա. Թէրէյ կիւրիւլթիւ չօգ օլուր, վէ պու խըզահածըն իւզէրինէ իքի մա. չօք մուհապպեթլէրինին ար. Թըգ սէօնմիւշ օլտուղունու փարգ իտէրլէր ։ Պունլար մուհապպէթլէ. րի սէպեպլինտէն իսէ օ զամար խապարածա օղրամըշ օլտուգլարը. մալիւմ տիւր ։

Էրթէսի մարտ պըրտա Մ. տը Մօնիէ էօլիւր վէ Սօֆի սէրպէսթ գալըր ։

Պու էսնատէ Միրապօ Լօնտրա. տա օլուպ, օրատա [illegible] վէ [illegible] Նամ էսէրլէրինի նէշր իտէր ։

Միրապօ Բարիզտէն հարէքէթ իթտիքի զըման հէմ քէնտի գա. րըըը վէ հէմ տէ հիւքիւմէթ ա. լէյհինտէ բէք չօգ չիքեայէթը վար իտի ։

Գարըըը ալէյհինտէ օլան Թէ. չէքքիյաթը կէչ [illegible] ա. թիտէքի պէնտինտէ միւհթէվի տիր ։

«20 ապրիլ—Մատամ տը Մի. րապօնուն քէնտի իմզասը Թահ. թընտա օլուպ, ալթը ալօգաթըն Նասիհաթը իւզէրինէ Թանզիմ օ. լունան վէ 1873տէ ապրիլ 6տա [illegible] Նամ չէհրտէ Նէշր իտիլէն մուխթիրէ՝ Թէչէքքիւրյաթը հավի օլուպ, Թէչէքքիւրյաթը մէզքիւրէ իսպաթ օլունտուղու Թագտիրտէ աղըր չէյլէր տիր ։

«Մումաիլէյհա Մատամ՝ իչպու մուխթիրէտէ գօճասընըն միւտ. տէթը էօմրիւնտէ քէնտիսինտէն մէւֆարէգաթ իթմէսինի թէքլիֆ իտիյօր ։

«Գօճասը ասլա վազիֆէսինի Թանըմամըշ տըր. գարըըընըն սաֆ. տէրունըլուղունու, ըրզ ու ֆազի. լէթինի քէնտիսինէ օյունճագ իթ. միշ տիր, նէ ասըլզատէլիկէ վէ նէ տէ Թապիյաթա հիչ պիր բիայէթ. տէ պուլունմամըշ տըր։

«Պաչգասընըն մալընա գաստ իթմիշ տիր, վէ վահշի Թապիաթը ճէմիյէթի պէչէրիյէ յէ պիր Թէհ. տիտ օլմուշ տըր ։

«Գարարնամէլէր վէ մուհաքէ. մէլէր վէ բէզիլ իտիճի իլամլար ի. լէ Միրապօնուն Նամուսու չի. գէօթ օլմուշ, վէ մէրգում՝ տայմա հապսխանէլէրտէ վէ գալէլէրտէ մահպուս օլմուշ վէ եախօտ հէ. եէթը գապըթա նէզարէթինին ալթընտա պուլունմուշ տըր ։

«Ֆէնա էվլատ, ֆէնա գօճա, ֆէնա բէտէր, ֆէնա հէմշէհրի վէ մուխամարալը Թէպաա օլմուշ տըր ։

(Տէվամ)

Պիր Վիէննա կազէթասընըն պէ-եանընա կէօրէ, Հէման սուրէթը սահիհէտէ խապէր վէրիլիյօր քի, Բուսիա իմբէրաթօրը՝ խանէտանը հիւքմտարիճէ իթթիխազ օլունան պիր ուսուլին մուղայիրինտէ օլարագ, բրէնսէս Տօլկօրուքի իլէ ագտը իզտիվաճ իժտիքատէն սօնրա, սանտալիի հիւքիւմէթի Զարեւիչէ (վէլիի ահտա) թէրք իտէճէք միր: Իշպու թէրքի սալթանաթ մուգավպուլտուգտա, բլանձալը տախըլիյէ պաշլայաճագ վէ խարիճտէ տէ Ռըավ միւթթալէպաթը եէնիտէն մէյտանա չըգաճագ տըր։

ԹԵԼԷԿՐԱՖ

Աժանս Հավաս

(Պօսդա ղազէթէ կէլէն Բէլէէնէ-ֆիլար)

Պէրլին 6 Հոկտ.

Պանգ Նասիօնալ՝ ագօնթօսընը եւիչտէ 5է ենտիրմիշ տիր։

Սօֆիա 6 Հոկտ.

Պուլկարիստան հիւքիւմէթի՝ Աւստրիա–Մաճարիստան հիւքիւմէթինին 16 սէպտ. թարիխլի նօթասընա ճէվապ վէրմիշտիր։ Աւստրիա-Մաճարիստան հիւքիւմէթի՝ իշպու նօթասընտա, Պէրլին ահտնամէսինին տէմիր եօլլարա միւթէալլիգ օլան ֆգրասընըն իճրասընա բիւճհանիյէթ վէրիլմէսինի թալէպ իթմէքտէ իտի։

Ճէվապնամէ իսէ չէօյլէ տիյօր. «Պուլկարիստան հիւքիւմէթի՝ Թիւրքիանըն թէաահհիւտաթընտան քէնտիսինէ նէ գատար թէահհիւտաթ խասըլ իթտիկինի հէնուզ պիլմէտիկինտէն, եալընըզ Պէրլին ահտնամէսինին վասըթասըյլա մալիւմ օլան թաահհիւտաթը մէգքիւրէյի տէրեօհտէ վէ իլթիզամ իտէմէճէք տիր։

Պուլկարիստան հիւքիւմէթի՝ վէսաիթի իգթիտարընա կէօրէ, Պէրլին ահտնամէսինէ րիայէթ իթմէյի սաֆվէթը գալպլէ արզու իտէր, լաքին ղանն իթմէզ քի, պու ահտնամէ՝ մէմլէքէթին մէնաֆիի սէրվէթինին էվվէլտէն գայպ օլունմասընա միւսաատէ իթսին. Պու գայպ Աւստրիա– Մաճարիստան հիւքիւմէթի թարաֆընտան թալէպ օլունմագտա իսէ տէ, պունա սէպէպիյէթ վէրէն թէաահհիւտաթըն նէվ՚ու հուտուտը հէնուզ թային օլունմամըշ տըր։

Իշպու ճէվապնամէ խիթամմի քէլամ իտէճէկի սըրատա տէյօր քի, Պուլկար հիւքիւմէթի՝ Աւստրիա Մաճարիստանըն գարարլարընտա պէրմիւթթաա մէչնուտ օլան գավաիտի տաալէթէ ագմուվաֆըգ պուլունան պէօյլէ պիր ճէպրի թէտապիրին իթթիխազ օլունմասը իգտիրինէ հիւքիւմէթը միւշարէկէթ յանըն խարար իթմէճէճէյինի մէմուլ իտէր։»

ԻԼԱՆԱԹԸ ՄԻԼԼԻԷ

ՀՐԱՒԷՐ

ԱՌ ԱԶԳԱՅԻՆ ԵՐԵՍՓՈԽԱՆՍ

Ազգային Ժողովը նիստ ունի յառաջիկայ ուրբաթ սեպտ. 26 'ի Ղալաթիա։

Ատեանը պիտի բացուի ճիշդ ժամը 6 ին և գոցուի 10 ին։

Հրաւիրեալ են երեսփոխան էֆէնտիները՝ իրենց ազգասիրական պարտականութիւնը կատարելու փութալ։

1880 Սեպտ. 22

Պատրիարք Կ. Պոլսոյ
ՆԵՐՍԷՍ ԱՐՔԵՊԻՍԿՈՊՈՍ

ՕՐԱԿԱՐԳ

1. Ուղերձ ի պատասխանի Նախագահական գրոյն. — Ծրագիր Ատենապետաց Դիւանի (դռնփակ)
2. Հրաժարումն Մայր Դիւանի անդամոց և ընտրութիւն (դռնբաց)։
3. Խնդիր տեղափոխութեան և բացակայութեան երեսփոխանաց. —Տեղեկագիր Յանձնաժողովին (դռնբաց)։

ԻԼԱՆԱԹ

ԻՃԱՐԷԻ ՄԱԽՍՈՒՍԷ

Քէօբրիւ վէ Գատըքէօյ վէ Ատալար վէ սաիր իսքէլէլէրտէ պիլէթ եէրինէ մէմուրլարըն բարա ալմալարը քիւլլիյէն մէմնու վէ միւթէճաավիզլարը մէսուլ օլաճագլարընտան նաշի, վաբօրա րաքիպ օլան զէվաթըն էանատ սէֆէրտէ վաբօր տէբուննինտէ վէ իսքէլէնին իսթիճնտէ հազըր պուլունան պիլէթճիտէն պիլէթլէրինի ախզ իյլէմէլէրի րիճա օլունուր, վէ պիլա պիլէթ չըգըպ տա մէմուրլարա պիլէթ եէրինէ բարա իթտասընա ըսրար իտէնլէր օլուր իսէ, ասլա գապուլ օլունմայըպ րէտտ օլունաճագը ճիւմլէյէ մալիւմ օլմագ իւզրէ պէ թէպլիղ իլան վէ իխթար օլունուր։

26 Իյլուլ 96։

Շէհր Էմանէթինտէն կէլէն իլան

Տօլմա-Պաղչէ վէ Եէտի-Գուլէ կազխանէլէրինտէն հասըլ օլան գամըրանըր բէյ տէր բէյ ալընմագ իւզրէ պէհէր գըյէսի տէօրթ պուչուգ բարատա վէ ֆէնէր սիմիւնլէրի իլէ բրաչօլլարըն պէհէրի իչին կազխանէլէրտէն 11 գըյէ գամրան վէրիլմէք չարթը իլէ պօյատըլմասը գըրգար բարատա պաշգա պաշգա թալիպլէրի իւզէրինտէ թէգարրուր իտիւպ կէլէճէք չէհրը թէշրինի էվվէլին եէտինճի կիւնիւ գարարը գաթիսի վիրիլէճէյինտէն, պունլարա կէրէք պիրլիքտէ վէ կէրէք այրը այրը թալիպ օլանլարըն եէվմը մէզկիւրէ գատար Շէհր-Էմանէթի մէճլիսինէ միւրաճաաթ էյլէմէլէրի իլան օլունուր։

24 Իյլուլ 96

ՏԻՖԼԻՍ ՄԱՔԻՆԱԼԱՐԸ ԻՋԻՒՆ

ԹԻՐԸ

[illegible]

Կլասկօտա Ճօն Գըլարգըի գումբանիասընըն էն ալէա վէ գավի մաքինա Թիրէսի, պուրատա, Պէյօղլու վէ Գալաթա վէ Սթամպօլ մաղազալարընըն քեաֆֆէսինտէ պուլունուպ, Թօբտան վէ բէրաքէնտէ սաթըն ալմագ իսթէյէնլէրին, Գալաթատա վօյվօտա սօգագընտա 13 նումէրօլու մաղազայա, վէ Սթամպօլտա, Հաճի Քէօչէք ճամիսինտէ 64 նումէրօլու մաղազայա միւրաճաաթ իթմէլէրի։

Պէօյլիւք աճէնթէ
ԷՄ. Թ. ՄԻՐՋԱՆՕՖ

Շուրայի Պահրիյէտէն կէլէն իլան

Ճիսըր ճէտիտի իւզէրինտէ միւճէտտէտէն ինշա օլունան օն պիր պապ տիւքքեանլարտան տէնիզ գարուսու ճիհէթինտէ պուլունան 40 նումէրօլու գըրաաթխանէնին պէտէլը իճարը սէնէվիսի եւիզ եւիրմի ատէտ Օսմանլը ալթընընտա, վէ Սթամպօլ ճիհէթինտէ պուլունան պիր նումէրօլու գըրաաթխանէնին քէզալիք պէտէլը իճարը սէնէվիսի էլլի պիր ատէտ Օսմանլը ալթընընտա, վէ տօգուզ պապ տիւքքեանըն տախի պէտէլը իճարը չէհրիյէսի իքիչէր ատէտ Օսմանլը ալթընը իլէ օնար գըրուչտա պիլ միւզայէտէ թալիպլէրի էօհտէսինտէ իսէ տէ, պունլար իչիւն բուսիիկյուրուն 27 ինճի ճումաա իրթէսի կիւնիւնէ գատար պէհէր կիւն միւզայէտէ աչըգ պուլունտուրուլունտան, թալիպ օլանլարըն Թարիխը իյանտան էէվմը մէզկիւրէ տէկին Շուրայի Պահրիյէյէ կէլմէլէրի իլան օլունուր։

24 Իյլուլ 96

Երմէնիճէ, Օսմանլըճա, Ինկլիզճէ, վէ Ֆրանսըզճա լիսանլարընը թահսիլ իթմիշ, վէ Թիճճար տէֆթէրի, իլմի հիսապ վէ սայիրէիէ տախի աշնա օլան պիր զաթ պապ մահալլ խօճալըգ եախօտ Թիճճարխանէ տայիր խըզմէթ Թալէպինտէ պուլունուր։

Գուլէ գարուսընտա չարկաճը
Ճանիկ ազանըն տիւքքեանընտա

5—3

Զարչուի քէպիրտէ Գալըտաճըլար պաշընտա Թաքեաճի սօգագընըն քէօշէ պաշընտա 2 նումէրօլու միւլք վէ կէտիկ պիր պապ տիւքքեան սաթըլըգ օլուպ, իսթէյէնլէրին՝ Վարագճը խանը գարուսը գարշըսընտա 52 նումէրօլու սառրաֆ Էքսըրճեանըն տիւքքեանընա միւրաճաաթ էյլէմէլէրի իլան օլունուր։ 15—7

Տէրսանէի Ամիրէ Էմթիաա Գումիսյօնընտան
կէլէն իլան

Էսկիճի Էսնաֆընտան Ալի ադանըն Տէպրէլի Ալնաթէա վէլէտի Թօբբէտէ պիրինճի մահքէմէի թիճարէթ իլամը իլէ ալաճագը օլան մէպալիղը մալիւմէսինին Թէսվիյէսի զըմնընտա, մէտէունը մէրգումըն միւլքէարրըֆ օլտուղու Եէնի-Պահչէ ճիվարընտա Տէֆթէրտար Ահմէտ Չէլէպի մահալլէսինտէ 6 նումէրօլու մուրապպա պիր պապ ֆըրուն արսասը սաթըլաճագընտան, թալիպ օլանլարըն մահքէմէի թիճարէթ իճրա տաիրէսինէ միւրաճաաթ էյլէմէլէրի իլան օլունուր։

22 Իյլուլ 96 3—2

Շէհր Էմանէթինտէն կէլէն իլան տըր.

Ծառէ վէ սօգագը	[illegible] Ղուրուշ	[illegible] Բարա	[illegible] Ղուրուշ	[illegible] Բարա
Շէհիր էմինի հարիգ մահալլինտէ վէ սօգագընտա հարիգտէն ֆազլա գալան	4	18	16	18
Նշանճը ճիվարընտա կիւրճի օղլու սօգագընտա օն տէօրտիւնճիւ ատատա	(5 (1	(6 (18	52	
Գումգարուտա եէլթմիշ պէշինճի ատատա	2	12	40	
Ֆազլը-Բաչա մէյտանը ճատտէսինտէ իւչիւնճիւ ատատա	15		270	
Ֆազլը-Բաչատա Տիզտարիյէ սօգագընտա ալթմըշընճը ատատա գօնագ արսասը իթթիսալինտէ	20		500	
Կէտիք-Բաչատա ճամիի չէրիֆ ճատտէսինտէ տօգուզունճու ատատա	5		90	
Զաբըրճը Ահմէտ մահալլէսինտէ Քէօմիւրճիւ սօգագընտա ֆազլա արսա	2			
Բումէլի-Հիսարը հարիգ մահալլինտէ 64 նումէրօլու արսա	11		84	
Բումէլի-Հիսարընտա 45 նումէրօլու արսա իթթիսալինտէ	4		25	
Գուզկունճուգ ճատտէսինտէ եէտինճի ատատա ֆազլա արսա	(6 (11	(4 (6	160	
Մէզքիւր ճատտէտէ 5ինճի ատատա	22	18	455	
» » 10ունճու »	5	16	68	10
» » 12ինճի »	(12 (19	12	110	
» » 18ինճի »	3	6	19	5
» » 41ինճի »	6	13	63	18
» » 43ինճի » տէմիրէն	19	12	63	
» » 45ինճի »	12		97	12
» » 47ինճի »	6	6	297	
» » 50ինճի »	(5 (5	(12 (6	97	
» » 34ինճի »	5		114	14
Բարմագ գաբուտա Նիյազը ճատտէսինտէ քէօշէլէճի տիւքքեանը իթթիսալինտէ	1		8	

Շէհիր էմանէթի մալի օլուպ, մահալ վէ միգտարը մըգտարը զիքր օլունան արսալարըն էմանէթ միւզայէտէ սաթըլմագ իւզրէ մէզքիւր արսալարըն էմանէթ մէճլիսինտէ 19 զըլգատէ իւզրէ պէյլիմ վէրմէ օլունմագ, վէ պիր կէօնա մաթլուպա մահսուս խըրլմէք, վէ գարարը գաթիսի Թարիխի իլանտան իթիպարէն 15 կիւն խիթամընտա վէրիլէրէք, գաթիէն սաթըլմագ իւզրէ մէզքիւր միւզայէտէ գօնուլմուշ օլտուղունտան, թալիպ օլանլարըն միւտտէթը մէզքիւրէ զարֆընտա ճումաա իրթէսի վէ բազար իրթէսի վէ բէնչէնպէ կիւնլէրի մէճլիսի էմանէթէ միւրաճաաթ էյլէմէլէրի իլան օլունուր։

21 Իյլուլ 96։ 2—1

ԻԼԱՆԸ ՄԱԽՍՈՒՍ

Գօնթի պիրատէրլէր վէ Շահինի տուխան Ֆապրիգաթօրլարը, իմալ իթտիքլէրի ալա վէ գօզուլու տուխան վէ սիկարալար իլէ միւշթէրիլէրինի ֆէվգէլ ատէ սուրէթտէ մէմնուն իթմէք արզուսու իլէ, պու տէֆա լայըգ սէնէլէրտէն պէրու տուխան սէնաաթընտա քէսպ մէհարէթ օլան Տէմիրճիօղլու պիրատէրլէր իլէ չէրիք օլմուշ լար տըր։

Շէօյլէ քի, պունտան պէօյլէ միւշթէրիլէր Նէնիճէնին գըյըլմըշ տուխան վէ սիկարալարընը իթթիրա իթտիքլէրինտէ, սիկինճի նէմինտէն օլտուղունու քէնտի Թէճրիպէլէրի իլէ չահատէթ էտէն մասւամա, սըրալարընը սիգարաթլա իճրա դըլըճմասընտա գիլյանէսի իլէ խօշնուտ օլաճագլար տըր։

Թաչրատան հէր նէ ճինս վէ միգտար եաբրագ վէ գըյըլմըշ տուխան սիկարա սըբարիշլարը օլուր իսէ գապուլ վէ սուրաթլա իճրա օլունուպ, մահալլինէ կէօնտէրիլիր։

Բաքէթլէր աթիգ խալ ու ալամէթ իլէ տէվամ օլունուպ, եալընըզ էսկիսինտէն Ֆարգը իչիւն ւիւզէրլէրինէ մախսուսէն «Տէմիրճիօղլու պիրատէրլէր» իսմի թաալ օլմուշ տըր։

Եվրօբա Թարաֆլարընտան սըբարիշ իտիլէն միւշթէրիլէրիմիզ սայէսի Շահանէ պանտրօլ բէսմինտէն մուաֆ օլունուր լարը իչիւն, պու սէպէպլէ եւիզտէ եւիրմի Թասարրուֆ օլունուր։

Սաթըլան մահալլէր. — Գալաթատա Սանթգճըլար ատա Ն. 130. — Զընճըրլը գույու Զէօհրէքփէլլերտէ Ն. 29. — Եմին էօնիւնտէ Ն. 56, վէ տէֆէ տուխան սաթըճըլարընտա։

Շիրքէթէ կէօնտէրիլէճէն մէքթուպլար լէվհասը, — «Տէմիրճիօղլու պիրատէրլէր, Գալաթատա Սանտըգճըլարտա նումէրօ 130»։

Իխթար. — Պունտան մատա Սթամպօլտա Պէշչըլարտա 76 նումէրօ իլէ բէայէն քէնտի տուխան ֆապրիգամըզըն պըլըճա տէվամընը վէ մամուլաթըմըզըն Զէօհրէքփէլլերտէ 29 նումէրօտա սաթըլմագտա օլտուղու տախի իլան օլունուր։ ՏԷՄԻՐՃԻՕՂԼՈՒ ՊԻՐԱՏԵՐԼԵՐ

ՕՐԻԱՆ

ՍԷՆԻԺԷ ԹԻՒԹԻՒՆԻ ՖԱՊՐԻԳԱՍԸ

ԷՍԿԻ ԶԱՂ-ԳԱՊԱՆՏԱ ՖԷՐՄԷԼԷՃԻԼԷՐ ՍՕԳԱՂԸՆՏԱ Ն. 26

ՕՐԻԱՆ Ֆապրիգասը, կէրէք խտարէսինտէ վէ կէրէք պիլխասսա Թիւթիւնլէրինտէ պէօյլէ խալիսաթ իճրա իթմիշ օլտուղը միւթէատտիտ միւշթէրիլէրինէ իլան իտէր։ Մէզքիւր ֆապրիգա՝ իշպու Թէշէքքիւլիւն խուսուսիյէ բամպալ միւնասիպէթիյլէ մէվզի իճրայէ գօյմուշ տըր, գիրա Միւսյիւ Մանեար Թիւթիւնէ բէք մէրագլը օլտուգլարընտան, մէզքիւր ֆապրիգանըն էն չօգ միւշթէրիլէրի տիրլէր։

Բաչթախթըն հէր տէրօ վէ Թիւթիւնճիւ տիւքքեանլարընտա Թիւթիւն պուլունտուղու կիպի, Թաչրա վէ մէմալիքի էճնէպիյէ իչիւն տախի օլունուր։

Ֆապրիգանըն խտարէսի՝ Թիւթիւնին կէրէք ճինսինէ վէ կէրէք տուրէթիպինէ բէք չօգ տիգգաթ իմթիկինտէն, Թիւթիւնինին սաիր Թիւթիւնլէրտէ Թէֆէվվուգ իտէճէկինի, վէ միւշթէրիլէրին պու գայրէթ վէ Թէվաքքիւլլէրը Թագտիր խտիպ հէր վէճհ իլէ մէմնուն օլաճագլարը մէմուլ իտէր։ Եալընըզ քէսաղըղընն Թէզէհինինէ օլունաճագ տիգգաթ Թիւթիւնինին ճիհէթինէ սարֆ իտիլմիկինտէն, պու ֆապրիգա Թիւթիւնինին բաքէթլէրի սաիր ֆապրիգալարընքի կիպի սիւսլիւ օլմայաճագը սաւսի իլմաք օլունուր։

COFFRES—FORTS

ՄԻԼՆԷՐ ԳԱՍԱԼԱՐԸ

Մէզքիւր գասալար տէհնէանընն հէր Թարաֆընտա քէսպի նամ իթմիշ օլուպ, գավի վէ տայանըգլը տըրլար, վէ աթէշտէ եանմազլար։

Խըրըզ վէ աթէշէ գարշը Թէէմինի ճիհէթինէ, Նասըլ քի Սթամպօլտա, Էօյլէ տէ հիչ պիր եէրտէ պու գասալարըն էմսալի եօգ տըր։

Աճէնթէ
ՍԻՏՆԷՅ ՆՕՎԻԼ

Զէյլ. — Միւսիւ Սիտնէյ Նօվիլ, գասա սաթըն ալմագտան էվվէլ մաղազալարընա կէլիպ գասասընը կէօզտէն կէչիրէպ, չէհամէտ մէսինի վէ էվրագը սայիրէյի օգումալարը իչին էհալիյէ րիճա իտէր։

Գալաթատա Եէւքսէք Գալտըրըմտա Գէօրգ պէյ խանը։

ԵՍԱՆԿԸՆԱ ԳԱՐՇԸ ՍԻԿՈՒՐԹԱ

NORTH BRITISH

AND MERCANTILE

INSURANCE COMPANY

ՆՕՐԹ ՊՐԻԹԻՇ ԷՆՏ ՄԸՐՔԷՆԹԱՅԼ

[illegible]

Ասըլ սէրմայէ	Ինկլիզ լիրասը	2,000,000
Էօտէնմիշ սէրմայէ	350,000	
Եանկըն շիւպհէսինտէն հասըլ օլան իհթիյաթ աղճէսի	1,156,690	1,506,690
1878 սէնէսինտէ քեարը սաֆի		976,119

NORTHERN

ASSURANC CONPANY

ՆՕՐԹՀԸՐՆ

[illegible]

Ասըլ սէրմայէ	Ինկլիզ լիրասը	3,000,000
Էօտէնմիշ սէրմայէ	150,000	
Եանկըն վէ էօմր շիւպհէսինտէն հասըլ օլան իհթիյաթ	362,000	712,000
1878 տէ սաֆի քեար		375,000

[illegible]

Maritime Insurance Cie. ,Limited
of Liverpool
Capital Lt. 500,000

ՄԱՐԻԹԱՅՄ

ՏԷՆԻԶ ՍԻԿՈՒՐԹԱ ԳՈՒՄԲԱՆԵԱՍԸ

Սէրմայէ 500,000 Ինկ. Լիր.

Սահիլի իմլա, վաբօր վէ եէլքէն կէմիլէրի վէ տէյրունինտէքի էշեա վէ էմթիասը ղայէթ Ֆայիտէլի չարթլարլա սիկուրթայա Թուխմագ իչին մէզքիւր գումբանեա Թարաֆընտան բուխսաթ իտիլմիշ իտի միշ տիր։

Ֆիյաթ վէ սայիրէ հագգընտա մալիւմաթ ալմագ իսթէյէնլէրին, Գալաթատա Գօմիսիօն խանը քէօչէսինտէ տէմիր քէօբրիւյէ նազըր օլան օտայա միւրաճաաթ էյլէմէլէրի։

Մէզքիւր գումբանեալարըն աճէնթէսը
ՃՕՀՆ ԲԱՈՒԼ

Վէ ուսուլ ու մէսալիհինէ մէմուրը ուսուլի
ԳԱՌՆԻԿ Յ. ՍԵՐՈԲԵԱՆ

LA RÉUNION

ԼԱ ՐԷԻՒՆԻՕՆ

ՏԷՆԻԶ ՍԻԿՈՒՐԹԱՍԸ ԻՋԻՒՆ ԱՆՕՆԻՄ ԳՈՒՄԲԱՆԻԱ

Իսմէ մախսուս ղարագ ալթը միլիօն ֆրանգ սէրմայէ իլէ 1855 տէ Բարիզտէ Թէէսիս օլունմուշ, վէ Բարիզին միւթէպէր պանգէր վէ Թիւճճարընը հիսսէտար եազըլմըշ տըր։

Պու գումբանիա ՎԱԲՕՐ ՎԷ ՍԵԼՔԷՆ ԿԷՄԻՍԻ ՎԷ ՍԷՖԱԻՆԻ ՍԱԻՐԷՅԻ սիւքլէտիլէն մալլարը, վէ բօսթա խտարէլէրինէ թէսլիմ օլունուպ, բօսթա վաբօրըյլա նագլ խտիլէն էվրագը նագտիյէյի միւթէտիլ ֆիյաթլարլա սիկուրթա իտէր։

Սթամպօլտա մէզքիւր գումբանիանըն աճէնթասը վէքիլի
Մ. Մ. Տ. ԼԸՊԷ ՎԷ ՄԱՔՍՈՒՄՈՒ ՎԻԳԹՕՐ
միւրաճաաթ օլունմալը տըր։

Սահիպի իմթիյազ ԱՆՏՕՆ ՍԱԳԱԵԱՆ

ՍԱՐՐԱՖԻՅԷ

ԵՎՐՕԲԱ ՊՕՐՍԱՍԸ

Լօնտրա, 6 Հոկտ.

Ինկիլ. Էհհամը Ինկ. Լիր.	98-
Օսմ. էսհամը աչըլըը	9-3/4
» » գարանթը	9-7/8
Իսթիգրազ 65	10-1/2
» 69	10-1/4
» 71	69-1/2
» 72	17-3/4
» 73	10-
Օսմանլը պանգասը	9-7/8
Մըսըր տայրանու մուրթա հըսէ	63-1/8
» իսթիյագը	93-1/4
Բուսիա իսթիգրազը	88-7/8
Գօնսօլօ Բարիզ 6 այ վատէ	-

Բարիզ, 6 Հոկտ.

Ֆրանս. էսհ. 3 % Ֆր.	85-03 3/4
» » 5 գըռնտուգ	120-05
Օսմ էսհամը աչըլըը	9-85
» » գարանթը	9-97 1/2
Իսթիգրազ 65 Ֆր.	52-
» 69	50-
» 73	49-
Մըսըր Ֆօնտ. մուրթա հըսէ	322-50
Գրէտի Լիօնէ	950-
Օսմանլը պանգասը	500-
Բումէլի շըմէնտըֆէրի	30-
Իթալիա էսհամը	85-75
Գօնսօլօ Լօնտրա 3 այ վատէ	25-41

Վիէննա, 6 Հոկտ.

Աճիօ Ֆիօրին	-
Բումէլի շըմէնտըֆէրի	13-50

ՂԱԼԱԹԱ ՊՕՐՍԱՍԸ

Էսհ. ում. միւն աչը. գար.	10-17
Պու սաալան աչըլըը	10-25
Իսթիգ. 63 (Մուխթօն) 6 % Ֆ.	50
» 65 » 6 % Ֆ.	50-
» 69 (Բինար) 6	49-
» 72 (Գօն տիւ Թրէզօր)	47-
» 73 6 % Ֆ.	47-50
Բումէլի շըմէնտըֆէր 3	28-25
Ագճէ Ֆայիզի	9-
Բըբօր Դէվ	-
Հավալէթիգ »	25-

ՊԱՆԳԱ ԱԳԻՕՆԼԱՐԸ

Գրէտի ժէնէրալ	3-22
Օսմամփօլ պանգասը	7-18
Սօսիէթէ ժէնէրալ	4-5
Թրամվայ	3-87

ԱԳՉԷԼԷՐԻՆ ՖԻՅԱՏԸ

Օսմ. լիրասը 100 ղըրուշտան	Ղր. Փր
Պէյազ մէճիտիյէ Ֆարգը	107-4
Մէթալիք »	214 20
Պէշլիք »	213-20
Ալթըլըգ »	128-
Գազըր »	560-
Գայմէ »	1200-
Ինկիլիզ լիրասը	110-13
Ֆրանսըզ ալթունու	87-30
Ֆօլ	90-16
Գրիմիզ ալթունու	51-25
Գօրպօն գայմէսի	8-95